

Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

20.11.2024 kl. 12:30

Møterom 546

Innkalles:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)

Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Erling Johannes Husabø (a)

Guri Lindblad (b)

Maria Sandtorv Møller (c)

Maya Møller (d)

Sondre Skipevåg Tveit (d)

Sekretær: Anne Grethe Nielsen

Kontakt: studieutvalget.jurfa@uib.no

ePhorte 2024/236

Neste møte: 14.01.2025, kl. 12:30 i møterom 546.

Sak 60/24 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling:

Dagsorden:

Sak 61/24 Orienteringssaker

1 [Protokoll](#) fra SU 16.10.2024 og 06.11.2024. Godkjent på sirkulasjon hhv. 21.10.2024 og 11.11.2024.

2 Fullmaktsvedtak:

- a) Bevilling av midler til rekonstruering av MittUiB-sider for JUS232 og JUS2320
- b) Mindre endring i litteraturliste JUS3502 EU and EEA State aid law
- c) Oppdatering av kompendium – JUS250-2-D Velferdsrett
- d) Endringer i litteraturlistene for JUS2312 Legal Philosophy Bachelor og JUS3512 Legal Philosophy Master
- e) Flytting av obligatorisk kursoppgave V25 – JUS 213 Erstatningsrett
- f) Flytting av eksamensdato JUS347 Allmenn formuerett V25
- g) Endring av litteraturliste JUS2303 og JUS3503 Privacy and data protection – GDPR
- h) Retting av en inkurie i emnebeskrivelsen til JUS346 Rettergang

Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget.jurfa@uib.no

3	Orientering om betraktninger fra sensor etter sensur JUS2300/JUS350 EU and EEA Institutional Law and Policymaking (hhv. BA og MA)
4	Orientering om fullmaktsvedtak - Bevilling av midler til rekonstruering av MittUiB-sider for JUS232 og JUS2320
5	Pensumkostnader ved Det juridiske fakultet
Sak 62/24	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Emneevaluering EXPHIL-JUSEM 2023/24
SU uttaler	
2	Evaluering: JUS232 Rettshistorie og komparativ rett, JUS233 Komparativ rett, JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe
SU uttaler	
3	Emneevaluering JUS2312(BA) og JUS3512(MA) Legal Philosophy
SU uttaler	
4	Nedlegging av JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) samt godtgjøring av emneansvar for JUS399 Masteroppgave
SU uttaler	Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å vedta følgende: <ul style="list-style-type: none"> 1) JUS396 Masteroppgave legges ned etter vårsemesteret 2025. 2) Godtgjøring for emneansvaret på JUS399 endres til 50 timer per semester fra og med høstsemesteret 2025.
5	<i>Flyttet til 72/24</i>
SU uttaler	
6	Oppretting av DIGI613 GDPR og personvern
SU uttaler	Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å opprette emnet DIGI613 GDPR og personvern. Emnet går første gang i vårsemesteret 2025.
Vedtaksaker	
Sak 63/24	Søknad om to forelesningstimer ekstra til forvaltningsrettskurset våren 2025
Vedtaksforslag	JUS222 Forvaltningsrett innvilges to ekstra forelesningstimer i vårsemesteret 2025.
Sak 64/24	Sammensetting av kontrollkommisjon etter ny tosensorordning og oppdatering av rutiner
Vedtaksforslag	I Instruks om oppgavegjeving og sensur pkt. 6 gjøres det følgende endringer <p><i>I pkt. a oppdateres henvisning til Universitets- og høyskoleloven § 11-11.</i></p> <p><i>Nytt pkt. c) Der det er to sensorer der ein er intern og ein ekstern, er det den eksterne sensoren som deltek i kontrollkommisjonen. Dersom det er to eksterne sensorer, blir representant i kontrollkommisjonen valgt tilfeldig. Dette gjeld både ordinær sensur og klagesensur.</i></p> <p><i>Tidligere pkt. c blir til pkt. d.</i></p>

Tidligere pkt. d blir til pkt. e.

Sak 65/24 Vedtaksforslag	Endring av Utfyllende regler kapittel 6 - Utveksling Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet endres som foreslått.
Sak 66/24 Vedtaksforslag	Endringer i emnebeskrivelser for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett og JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe Endringene i emnebeskrivelsene for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett og JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe vedtas som foreslått.
Sak 67/24 Vedtaksforslag	Endring av emnebeskrivelse DIGI113 GDPR og personvern Emnebeskrivelsen for DIGI113 GDPR og personvern endres i tråd med forslaget fra emneansvarlige fra og med vårsemesteret 2025.
Sak 68/24 Vedtaksforslag	Unntak fra krav til engelskspråklig emne på 5. studieår Studieutvalget vedtar følgende endringer i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 2-2: § 2-2 Krav om engelskspråklig emne 1. [...] 2. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021 a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemenene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk. b. ~~For~~ Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, ~~skal minst må velge~~ ett ~~av~~ spesialemnene ~~på femte studieår ha med~~ engelsk som undervisnings- og eksamensspråk. Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår. <u>Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving studieåret 2025/2026.</u>
Sak 69/24 Vedtaksforslag	Merknader i Lovdata § 3-8 (4) (a) i Utfyllende regler ved Det juridiske fakultet endres til: a. <i>Fargekoding og utheving:</i> Det er ikke tillatt å nytte fargekoding eller annen utheving av enkeltord eller bokstaver på en slik måte at det former ord eller tekst som ellers ikke er tillatt som merknad.
Sak 70/24	Endring av emnebeskrivelse for JUS213 Erstatningsrett – V25

Vedtaksforslag	Emnebeskrivelsen endres i tråd med forslaget fra emneansvarlig. Endringene gjelder for vårsemesteret 2025.
Sak 71/24	Forslag til SU om retningslinjer for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav - JUS399 Masteroppgave
Vedtaksforslag	Retningslinjer for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav vert vedteken.
Sak 72/24	Endring av emnebeskrivelse - JUS397 Masteroppgave (forskerlinje)
Vedtaksforslag	Emnebeskrivelsen endres i tråd med forslaget fra de emneansvarlige

Eventuelt

Halvard Haukeland Fredriksen
Leder

Anne Grethe Nielsen
Sekretær

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 61/24-3
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Orientering om betraktninger fra sensor etter sensur JUS2300/JUS350 EU and EEA Institutional Law and Policymaking (hvv. BA og MA)

Bakgrunn

Studiedekanen har etter sensur i JUS2300/JUS3500 EU and EEA Institutional Law and Policymaking mottatt en tilbakemelding fra ekstern sensor.

Vedkommende sensor er en meget erfaren sensor. Hen sensurerte alle besvarelsene på JUS2300 (35 besvarelser) og alle besvarelsene på JUS3500 unntatt de som ble levert av studentene på LLM-programmet (dvs. 18 av i alt 30 besvarelser).

Siden dette er første gjennomføring av emnet, legges tilbakemeldingen frem for SU til orientering.

Tilbakemelding fra sensor

Her kommer noen tanker etter at jeg nå er ferdig med sensur i fagene JUS2300 (bachelor) og JUS3500 (master), EU and EEA Institutional Law and Policymaking.

Jeg startet denne runden med sensur med å jobbe meg gjennom bunken med bachelor-besvarelser, 35 stk. Nivået var overraskende høyt, noe som gjenspeiles i de mange gode karakterene som ble satt.

Etter å ha sensurert bachelor-besvarelsene, gikk jeg videre til å sensurere master-besvarelsene, 15 stk. Da jeg satte i gang med sensuren av master-besvarelsene fikk jeg meg en stor overraskelse. Sammenlignet med bachelor-besvarelsene, var nivået på master-besvarelsene betraktelig lavere. Jeg ønsker å påpeke at selv om jeg ga noen A også på master-besvarelsene, så var disse A'ene svakere enn samtlige av de A'ene jeg satt på bachelor-besvarelsene som fikk beste karakter. Det er et visst spenn innenfor karakteren A, og master-besvarelsene som fikk A denne gangen lå altså i nedre sjikt av denne karakteren.

Det var også flere svake besvarelser i nedre sjikt av karakterskalaen i master-bunken enn i bachelor-bunken. Det var påfallende få svake besvarelsen i bachelor-bunken, mens i master-bunken var det noen som var veldig nær å stryke.

Jeg håper denne tilbakemeldingen var nyttig for dere når dere skal evaluere undervisningen.

Kommentar fra studieseksjonen

Sensors observasjon av ulikt nivå på bachelorstudentenes prestasjoner og masterstudentenes prestasjoner er interessante. De kan skyldes tilfeldig variasjon, men det

er nærliggende å tenke at det har sammenheng med kravene til større tilstedeværelse for studentene på bachelor-området.

Obligatoriske arbeidskrav:

Bacheloremnet (JUS2300) har obligatorisk fremmøte på 10 forelesninger, i tillegg til avleggelse av en multiple choice test som må bestås.

Masteremnet (JUS3500) har obligatorisk fremmøte kun på de to «master class»-forelesningene, tillegg til avleggelse av en multiple choice test som må bestås.

De 10 andre forelesningene på masteremnet, som undervises felles for begge emnene, har ikke obligatorisk fremmøte.

Vurderingsform og vurderingsuttrykk:

Begge emner har vurderingsform hjemmeeksamen som skrives over to dager.

I bacheloremnet er vurderingsuttrykket A-F for alle studenter (36 oppmeldt, 35 møtt til eksamen). I masteremnet er vurderingsuttrykket A-F for studenter på femårig og toårig masterprogram, samt for innreisende utvekslingsstudenter (18 oppmeldt, 15 møtt til eksamen), mens for studenter på LLM-programmet (12 oppmeldt, 11 møtt til eksamen) er vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått.

LLM-studentene ble skilt ut til egen sensur og inngår derfor ikke i grunnlaget for tilbakemeldingen fra sensor.

13.11.2024

ANNNI/INTØ/HAF

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 61/24-4
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Orientering om fullmaktsvedtak - Bevilling av midler til rekonstruering av MittUiB-sider for JUS232 og JUS2320

Til Halvard Haukeland Fredriksen

Fra administrasjonen/ANNNI

Dato: 16.10.2024

Fullmaktsvedtak:

Bevilling av midler til rekonstruering av MittUiB-sider for JUS232 og JUS2320

Søknad fra emneansvarlig professor Sören Koch

- 1) Hermed søker jeg SU om midler til å ansette en student på 4. året som skal hjelpe med å restrukturere Canvas-sidene til JUS 232 og JUS 2320.
Begrunnelse: I evaluering til emnet har en del studenter påpekt at de syntes Canvas-siden for kursene var uoversiktlig og at ting var ikke der de hadde forventet (jf. Rapporten jeg sendte til SU). Forskergruppens vitass Andrea Johanne Mietle Andrea.Mietle@student.uib.no (4. års student) har kommet med verdifulle og konstruktive innspill og har takket ja til å hjelpe å opprette en Canvas-side som vil kunne navigeres lettere av studentene. Ettersom et slikt oppdrag faller utenfor hennes oppgaver som vitass for forskergruppen. Derfor ber jeg SU om opptil 20 timer med vitass-hjelp.
- 2) Jeg søker videre om 2000 NOK for å kunne gjennomføre et frokostmøte med undervisere i begge fag.
Begrunnelse: Det har vist seg å være en god mulighet til å diskutere opplegget samle erfaringer fra forrige kurs. Samtidig bidra sosiale arrangement å skape et godt læringsmiljø.
- 3) I tillegg søker jeg om vitass-assistanse ved gjennomføring av de sosiale arrangementene for JUS 232/2320 utveksling hjemme.
Begrunnelse: Ettersom administrasjonens ressurser er bundet på etablering av det nye 5. studieår, trenger emneansvarlig støtte ved å gjennomføre sosiale arrangement, bl.a. gjennomføring av en byvandring (gruppeinndeling, booking av Kvartere); organisering og booking av velkomstlunsj, quiz (gaver), og besøk av lagmannsretten (gruppeinndeling, gave osv.). Vi satser på at ressursbruken vil tilsvare årets kursopplegg. For gjennomføringen søker jeg SU ut over det om 30 vitass-timer.

Formelt:

I hht § 10 andre ledd, andre og tredje punktum i Reglement for det juridiske fakultet, universitetet i Bergen kan Studieutvalgets leder fatte vedtak «*på utvalgets vegne i mindre viktige saker som ikke er av prinsipiell betydning, samt i saker hvor møtebehandling ikke kan avventes uten vesentlig ulempe for fakultetets virksomhet. I sistnevnte tilfeller skal saken så vidt mulig drøftes med minst en av studentrepresentantene i utvalget før vedtak fattes eller tilråding gis*».

Saken her anses å omfattes av denne bestemmelsen idet den anses å være mindre viktig og ikke er av prinsipiell betydning.

Vedtak:

Studieutvalget bevilger kr. 17.000,- fra SU's pott til studiekvalitetstiltak til rekonstruering av emnesidene på JUS232 og JUS2320. Midlene skal brukes til frokostmøte for undervisere (ca. 2000 kr.) og assistanse fra vitenskapelig assistent (opp til 50 timer, svarende til ca. 15.000 kr.)

Halvard Haukeland Fredriksen

Visedekan for undervisning

Vedtaket er ikke fysisk signert, men godkjent i ePhorte, sak 2024/236

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 61/24-5
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Pensumkostnader ved Det juridiske fakultet

Studiedekanen har ønsket å skaffe oversikt over pensumkostnadene på hvert emne og har følgelig innhentet en oversikt over dette. Oversikten er vedlagt og legges frem for SU til orientering.

20.11.2024
ANNNI

1. studieår (kun obligatoriske emne)

Total kostnad pensum for heile året:

6290,16

Exfac (JUS100)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Fra lov til rett	Bok	629	Nei
AI in Law or AI in the Place of Law	Bokkapittel	0	Digital tilgang med UiB-konto.
Sum		629	

Familie- og arverett (JUS211)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Økonomisk familierett	Bok	689	Nei
Arveretten	Bok	679	Nei
Sum		1368	

Avtalerett (JUS212)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Avtaler	Bok	899	
Utviklingstrekk i ugyldighetslæren	Bokkapittel	30,26	Tilgang til utdrag via litteraturkiosken.
Sum		929,26	

Erstatningsrett (JUS213)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Skade og ansvar	Bok	879	
Erstatningsrett	Bok	80,99	Tilgang til utdrag via litteraturkiosken.
Ansvar for brudd på menneskerettighetene	Bokkapittel	13,35	Tilgang til utdrag via litteraturkiosken.
Sum		959,99	

Tings- og immaterialrett (JUS214)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Integritet og ære: festskrift til Henry John Mæland	Bok	16,91	Tilgang til utdrag via litteraturkiosken
Rett i vest: festskrift til 50-årsjubileet for jurist-utdanningen ved Universitetet i Bergen	Bok	0	Ja, bok tilgjengeleg for nedlastning
Tingsrett	Bok	1259	
Markedsrett innføring i markedsførings-, konkurranse- og immaterialrett	Bok	569	
Integrert kystsoneforvaltning planfaglege, samfunnsvitskapelege og juridiske perspektiv	Bok	0	Ope tilgjengeleg digitalt.
Intellectual property and the concept of property rights	Bokkapittel	9,79	Tilgang til utdrag via litteraturkiosken
Sum		1844,91	

Juridisk metode (JUS215)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk	Bok	559	Også tilgjengeleg som e-bok til kr. 299
Sum		559	

2. studieår (kun obligatoriske emne)

Total kostnad pensum heile året:

7683,24

Rettsstaten (JUS221)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Rettsstat og menneskerettigheter 1	Bok	899	Nei.
European Union Law	Bok	729	Nei.
EØS-rett	Bok	739	Nei.
International Law	Bok	659	Nei.
Konstitusjonelt demokrati	Bok	749	Nei.
Om lovens ånd	Bokkapittel	0	Tilgjengeleg som PDF på MittUiB
The Federalist Papers	Dokument	0	Tilgjengeleg digitalt via UiB-konto
Udkast til en Constitution for Kongeriget Norge	Bok	0	Ope tilgjengeleg digitalt
Internasjonalisering og juridisk metode	Bok	19,58	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Nye perspektiver på Grunnloven 1814-2014 [3]	Bok	13,35	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Sum		3807,93	

Forvaltningsrett (JUS222)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Forvaltningsrett	Bok	839	Nei.
Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten	Bok	799	2019 utg. tilgjengeleg som digital bok til 599
God forvaltningsskikk: forvaltningsretten nedenfra	Bokkapittel	14,24	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Velferdsrett 1 grunnleggende rettigheter, rettssikkerhet og tvang	Bok	56,07	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Lærebok i miljøforvaltningsrett	Bok	789	Nei.
EØS-rett	Bok	739	Nei.
Proportionality I: EU	Bokkapittel	0	Tilgjengeleg via UiB-konto
Sum		3236,31	

Examen philosophicum (EXPHIL-JUSEM)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Ordlyd og resonnement : språk- og argumentasjonsteori i samspill med juss	Bok	639	Nei.
Rettsfilosofi for examen philosophicum	E-bok	0	Tilgjengeleg i MittUiB
Sum		639	

3. Studieår (Obligatoriske emne)

Total kostnad pensum med utveksling:	3841,23
Total kostnad pensum utan utveksling:	4585,46

Obligasjonsrett (JUS231)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Kontraksrett og obligasjonsrett	Bok	999	Nei.
Kontrakter: Ytelse og pris	Bok	1149	Nei.
Interpretation of commercial contracts	Bok	32,04	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Obligasjonsrett	Bok	36,49	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Pengekravsrett	Bok	749	Nei.
Kryptoeiendeler i formueretten: kryptovalutta, "smarte kontrakter" og andre eiendeler på blokkjeden	Bok	26,7	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Sum		2992,23	

Komparativ rett (JUS233)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Comparing legal cultures	Bok	849	Tilgjengeleg som e-bok til kr. 679.
Sum		849	

Retts historie og komparativ rett (JUS232)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Comparing legal cultures	Bok	849	Tilgjengeleg som e-bok til kr. 679.
Norwegian and German legal methods compared: similarities and differences, their reasons and consequences	Bokkapittel	48,95	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Rett: en internasjonal historie	Bok	649	Nei.
Daughters of God and counsellors of the judges of men: changes in the legal culture of the Norwegian realm in the High Middle Ages	Bokkapittel	46,28	Utdrag tilgjengeleg via litteraturkiosken
Sum		1593,23	

4. Studieår (kun obligatoriske emne)

Total kostnad pensum heile året: 6453

Strafferett (JUS345)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Frihet, forbrytelse og straff	Bok	999	E-bok tilgjengeleg til 849 kr.
Forbrytelser i utvalg	Bok	739	Nei.
Sum		1738	

Retting (JUS346)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Straffeprosess	Bok	899	Nei.
Norsk sivilprosess	Bok	1159	Nei.
Sum		2058	

Allmenn formuerett (JUS347) (Litteraturliste frå JUS243)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Allmenn formuerett : fleire rettar til same formuesgode	Bok	729	E-bok tilgjengeleg til 679 kr.
Tredjemannsproblemene om formuerettslige argumentasjonsmønstre	Bok	599	Nei.
Konkurs	Bok	600	Nei.
Panterrett	Bok	729	E-bok tilgjengeleg til 549 kr.
Sum		2657	

Valemne

Norske valemne

Barnerett (JUS2397)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Sentrale emner i barneretten	Bok	669	Tilgjengeleg i digital versjon til kr. 539.
Barnekonvensjonen: barns rettigheter i Norge	Bok	729	Nei.
Barnekonvensjonen i norsk rett prinsipper og praksis	Bok	579	Tilgjengeleg i digital versjon til kr. 354.
Sum		1977	

Miljørett (JUS2398)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Lærebok i miljøforvaltningsrett	Bok	789	Nei.
"Nødvendig" som vilkår for tyngande plikter ved areal- og ressursforvaltning	Bokkapittel	0	Ja, open digital tilgang.
Rettar til fast eigedom og omsyn til miljø	Bokkapittel	0	Tilgang til festskrift gjennom rettsdata.
Innføring i naturressurs- og miljørett	Bok	439	
Sum		1228	

Skatterett (JUS2399)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Lærebok i skatterett	Bok	999	Nei.
Sum		999	

Engelske valemne

EU and EEA Institutional Law and Policymaking (JUS2300)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
European Union Politics	Bok	729	Nei.
European Free Trade Association (EFTA) and European Economic Area (EEA)	Bok	0	Ja, tilgang via Kluwer.
EU law : text, cases, and materials	Bok	804	Nei.
Sum		1533	

Free Movement under EU and EEA Internal Market Law (JUS2301)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
The Substantive Law of the EU : the four freedoms	Bok	907	Nei.
Agreement on the European economic area : a commentary	Bokkapittel	56,07	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Sum		963,07	

EU and EEA State Aid Law (JUS2302)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
EU State Aids	Bok	168,21	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Sum		168,21	

Privacy and Data Protection - GDPR (JUS2303)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
EU General Data Protection Regulation (GDPR)	Bok	X	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Sum		X	
Ikkje oppgitt sidetal som er pensum			

Comparative Private Law (JUS2304)

All literatur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto

Law, Regulation, and Technology (JUS2305)

All literatur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto

Fair Trials in Europe (JUS2306)

Manglar litteraturliste

Constitutions, Courts and Politics (JUS2308)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
How democracies die	Bok	229	Nei.
Resterande litteratur tilgjengeleg via UiB-konto.		0	Ja.
Sum		229	

Competition Law (2309)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Competition Law	Bok	815	Nei.
Sum		815	

Energy Law: Hydrocarbons, Renewables and Energy Markets (JUS2310)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
EU Energy Law	Bokkapittel	159,31	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Regulation of the Norwegian upstream Petroleum sector	Bokkapittel	23,14	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Comparison of access to petroleum in developed and developing licensing [...]	Bokkapittel	12,46	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		194,91	

International Climate Law (JUS2311)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
EU climate policy	Bokkapittel	26,7	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
The temperature target of the Paris Agreement [...]	Bokkapittel	20,47	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		47,17	

Legal philosophy (JUS2312)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Understanding jurisprudence : an introduction to legal theory	Bok	77,43	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Understanding Lon Fuller	Bokkapittel	4,45	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
The concept of law	Bokkapittel	19,58	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Law's empire	Bok	9,79	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Justice in robes	Bok	2,67	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Precedent and similarity	Bokkapittel	9,79	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		123,71	

Human rights and Welfare Policies (JUS2313)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Health and Human Rights	Bok	1598	Nei.
Equality and non-discrimination (kapittel i International human rights law)	Bokkapittel	16,02	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
International human rights law	Bok	699	Nei.
Adequate standard of living (kapittel i International human rights law)	Bokkapittel	19,58	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Children's rights (kapittel i International human rights law)	Bokkapittel	17,8	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Poverty (kapittel i International human rights law)	Bokkapittel	19,58	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Sum		2369,98	

EU Copyright Law (JUS2314)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
European intellectual property law	Bok	799	Nei.
Copyright and the Court of Justice of the European Union	Bok	27,59	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		826,59	

EU and EEA Public Procurement Law (JUS2315)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Requesting Additional Information - Increase of Flexibility and Competition	Bokkapittel	2216	Nei.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
		2216	

Law of the Sea and its Uses (JUS2316)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
The international law of the sea	Bok	808	Nei.
Transboundary marine spatial planning and international law	Bok	33,82	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Aquaculture law and administration in Norway : legal development and policy framework	Bokkapittel	20,47	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		862,29	

Comparative European Constitutional Law (JUS2317)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
From mapping to navigation : a COMPASS formula for conducting comparative analysis	Bokkapittel	28,48	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
The right to an effective (and judicial) examination of election complaints	Bokkapittel	23,14	Tilgjengeleg via litteraturkiosken
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		51,62	

Fundamentals of the Law of Armed Conflict (JUS2318)

All literatur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto

International Civil Procedure (2319)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Private international law	Bok	30,26	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
International commercial litigation : text, cases and materials on private international law	Bok	99,68	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
The conflict of laws	Bok	40,05	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Private international law	Bok	27,59	Tilgjengeleg via litteraturkiosken.
Resterande litteratur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto.		0	
Sum		197,58	

Introduction to Chinese Civil and Commercial Law (JUS2321)

All literatur tilgjengeleg digitalt via UiB-konto

Health and Human Rights (JUS2322)

Hovudlitteratur	Type	Pris	Digital tilgang?
Health and Human Rights : global and European perspectives	Bok	1598	Nei.
Human rights, dignity and autonomy in health care and social services : Nordic perspectives	Bok	899	Nei.
Sum		2497	

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 62/24-1
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Emneevaluering EXPHIL-JUSEM 2023/24

Endringer fra 2023

Vårsemesteret 2024 var andre gang seminarmodellen ble gjennomført i den nye studieordningen for masterstudiet i rettsvitenskap, hvor emnet er plassert i fjerde semester. En vesentlig endring fra fjoråret er at emnet gjennomføres på kortere tid og har mindre overlapp med Forvaltningsrett. Videre ble antallet seminaroppgaver i oppgavesettet redusert fra åtte til seks, hvilket innebar at det var tre seminarsamlinger uten muntlig presentasjon. En annen endring er at breddetesten, som i 2023 ble gjennomført digitalt der hvor den enkelte student måtte befinne seg, i år ble gjennomført på siste seminarsamling (for å forhindre KI-genererte svar). Videre er JUEKS vedtatt nedlagt, for å forhindre at studenter tar ex.phil. som eksamensmodell i et høstsemester i stedet for i fjerde semester som studieordningen legger opp til. Vi nevner også at siden sist har Det juridiske fakultet opprettet emnet JUS110 Rettsfilosofi og argumentasjonsteori som et tvillingemne til JUSEM, med tanke på studenter som har ex.phil. fra før. Dette tvillingemnet har samme innhold og opplegg som ex.phil., og studentene følger den samme undervisningen.

Innhold og pensum

Innholdsmessig består emnet som før av to like store deler – Språk og argumentasjon (SA) og Rettsfilosofi (RF). Pensum er det samme som i 2023, det vil si Kolflaath: *Ordlyd og resonnement* (SA) og Skjerve: *Rettsfilosofi* (RF). Sistnevnte tekst er den samme prøveversjonen som ble brukt i den gamle studieordningen.

Undervisningsopplegget

Undervisningsopplegget består av 14 forelesninger, ni seminarsamlinger (krav om fremmøte på minst syv og krav om én muntlig presentasjon), seks fellesveiledninger i forkant av muntlig presentasjon (én for hver seminaroppgave), fem læringspakker (krav om at fire av pakkene er gjennomført), individuell veiledning (45 min.) og breddetest. Forelesninger og seminarsamlinger ble gjennomført i løpet av syv uker, mot 14 uker i 2023. Innleveringsfristen for seminaroppgaven var i uke 12 (uke 18 i 2023). Emnet gjennomføres altså atskillig mer intensivt enn tidligere, noe som skaper større arbeidspress hos underviserne, blant annet i gjennomføringen av individuelle veiledninger. Med tanke på det siste ble innleveringsfristen for seminaroppgaven satt til 4 uker etter siste seminarsamling. Fordelen med det mer intensive opplegget er at ex.phil. nå har de fem første undervisningsukene alene, mot bare én uke alene i 2023. Etter endringene fra og med 2024 er det nå slik at alle forelesningene er gjennomført, og bare to seminarsamlinger (og individuell veiledning for flertallet av studenter) gjenstår, når Forvaltningsrett starter opp.

Undervisningslaget

I 2024 har undervisningslaget bestått av Hans Marius Hansteen (2 seminargrupper), Eivind Kolflaath (SA-forelesningene), Trygve Lavik (2 seminargrupper), Morten Nag Opsal (ny, 2 seminargrupper), Gro Rørstadbotten (2 seminargrupper), Richard Sørli (2 seminargrupper) og David Vogt (RF-forelesningene og 1 seminargruppe). Eivind og David har delt på laglederrollen. Undervisningslaget har hatt seks møter.

Oppstarten av undervisningen mandag i uke 2 innebærer at seminaroppgavesettet i grove trekk må være klart før jul. I praksis innebærer dette at det i mindre grad enn da oppstarten av lagarbeidet var 1. august (gammel studieordning), vil komme seminaroppgaver fra andre enn de emneansvarlige. De aller fleste seminarlederne er engasjert i undervisning også i høstsemesteret og har neppe veldig mye overskudd til å utvikle nye seminaroppgaver i desember.

Læringspakkene

Som følge av at undervisningen på ex.phil. gjennomføres på kortere tid, er antallet læringspakker redusert fra åtte til fem, for at det fortsatt ikke skal være mer enn én læringspakke pr. uke. I fjor var alle delene av læringspakkene obligatoriske. I år har hver læringspakke hatt 1–2 obligatoriske oppgaver og 3–4 ekstraoppgaver som studentene har stått fritt til å bruke eller ikke bruke. Denne løsningen har nok gjort at læringspakkene virker mindre overveldende enn de gjorde i fjor, da studentevalueringen viste at mange synes det ble for mange obligatoriske krav på emnet. I år viser evalueringen en mer positiv holdning til læringspakkene. Tall fra Mitt UiB viser at de aller fleste studentene (90 %) gjennomførte alle ekstraoppgavene. Mange studenter gjorde dem i uken hvor læringspakken ble gitt, mens noen gjorde dem opp mot breddetesten, som en måte å forberede seg på.

Breddetesten

Breddetesten ble som nevnt innledningsvis flyttet inn på seminaret (siste samling). Som i 2023 var det i år langt flere som ikke klarte breddetesten i første forsøk enn da emnet gikk i første semester, til tross for at vi vurderer vanskelighetsgraden i spørsmålene som lik. Dessuten var det flere enn før som ikke møtte til første forsøk. I første forsøk var det 20 av 238 (8 %) fremmøtte som ikke klarte testen (gjennomsnittlig 1,82 student pr. seminargruppe). Tilsvarende antall i 2023, da testen ble tatt «hjemme», var 23. Det kreves minst 14 riktige svar på de 20 spørsmålene, og i den første breddetesten var det i gjennomsnitt 16,6 riktige svar. Alle de 12 studentene som ikke møtte til første forsøk, klarte den i andre forsøk. To av de 20 studentene som ikke klarte breddetesten i første forsøk, klarte den heller ikke i andre forsøk, og fikk derfor ikke gå opp til eksamen med seminaroppgaven. I den andre breddetesten var det gjennomsnittlig 17,9 riktige svar.

Studentevalueringen

I årets studentevaluering var det 80 % som besvarte spørreskjemaet. Dette er en langt høyere svarprosent enn i 2023 og 2020 (som var siste gang med ex.phil. i den gamle studieordningen), hvor andelen var henholdsvis 45 % og 56 %. Denne økningen i 2024 skyldes nok at de fleste seminarlederne satte av tid på siste seminarsamling til å besvare skjemaet. Spørreundersøkelsen inkluderer også de syv studentene på JUS110.

Alt i alt kommer emnet etter vår mening meget godt ut i årets studentevaluering. Nedenfor gjengis svarene på det generelle spørsmålet «Sett under ett, hvor fornøyd er du med

ex.phil.?). I tabellen har vi tatt med også svarene fra 2020 og 2023 på det samme spørsmålet.

	2020	2023	2024
Veldig fornøyd	8 % (10)	14 % (20)	22 % (45)
Middels fornøyd	67 % (86)	60 % (80)	67 % (139)
Misfornøyd	22 % (28)	24 % (35)	8 % (17)
Vet ikke	3 % (4)	1 % (2)	2 % (5)

Som vi ser av tabellen, er resultatet klart bedre i 2024 enn i 2020 og 2023. Andelen «misfornøyd» er redusert til en tredjedel av den tilsvarende andelen i 2023. Hvorvidt dette skyldes at tilfredsheten i studentmassen har økt, eller at den lavere svarprosenten tidligere år innebar at de studentene som faktisk svarte, i gjennomsnitt var mer negative enn studentmassen som helhet, er vanskelig å vurdere. Men om vi antar at det klart mer positive resultatet i 2024 skyldes enn reell endring av graden av tilfredshet i studentmassen, er forklaringen på dette trolig at ex.phil. i mye mindre grad enn i 2023 konkurrerer med Forvaltningsrett om studentenes oppmerksomhet. Dette inntrykket forsterkes når vi sammenlikner fritekstkommentarene i år med fritekstkommentarene fra 2023. Men vi kan merke oss at resultatet i 2024 er klart mer positivt også når vi sammenlikner med 2020, da emnet gikk i første semester.

Som emneansvarlige er vår målsetting at det skal være flere som er «veldig fornøyd» enn «misfornøyd», og dette ble oppnådd i år. En målsetting som for eksempel at flertallet skal være «veldig fornøyd» ville etter vår mening være urealistisk.

På de fleste spørsmålene med et positivt, et nøytralt og et negativt svaralternativ er det større «oppside» enn «nedside», altså at det er flere positive svar enn negative. Blant annet kommer begge pensumtekstene, og særlig rettsfilosofi-teksten, ut med en klar «oppside». Et unntak er forelesningene i språk og argumentasjon, hvor 23 % oppga at de «lærte lite», mens 17 % oppga at de «lærte mye».

Når det gjelder opplevd arbeidsbelastning, er det 77 % som opplever arbeidsbelastningen som «passelig» (10 % svarte «høy», og 12 % «lav»). Den store andelen «passelig»-svar gir grunn til ettertanke når man sammenholder dette med at 18 % og 35 % i neste spørsmål oppgir at de har brukt henholdsvis «5 timer eller mindre» og «5-10 timer» på ex.phil. pr. uke. Tar man utgangspunkt i en studieuke på 40 timer, skulle et emne på 10 studiepoeng over halve semesteret tilsi en arbeidsmengde på rundt 25 timer pr. uke. Bare 15 % svarer at de har arbeidet «mer enn 15 timer» med ex.phil., og mer enn halvparten oppgir altså maksimalt 10 timer.

I fritekstkommentarene fremgår det at en god del studenter mener at breddetesten er unødvendig, hvilket i noen grad kan skyldes at de fleste studentene besvarte spørreskjemaet bare minutter før de skulle ta breddetesten. Vår oppfatning er at breddetesten bidrar til at studentene arbeider mer enn de ellers ville ha gjort med andre deler av pensum enn den de skriver seminaroppgave om.

Endringer til 2025

Verken lagmøtene, studentevalueringen eller våre erfaringer med gjennomføringen av JUSEM våren 2024 tilsier etter vår mening strukturelle endringer i undervisningsopplegget.

En målsetting for 2024 er at også forelesningene i språk og argumentasjon får større «oppside» enn «nedside» i studentevalueringen. Vi vil ellers påpeke at selv om evalueringen av rettsfilosofi-teksten er svært god, er det ikke tilfredsstillende at vi stadig bruker en gammel og upublisert prøveutgave.

Et ønske fra vår side er at det til vårsemesteret 2025 kommer på plass en fungerende plagiatkontroll av seminaroppgaver.

Bergen, 8. mai 2024

Eivind Kolflaath

David Vogt

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 62/24-2
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Rapport fra emneansvarlig: JUS232 Retts historie og komparativ rett, JUS233 Komparativ rett, JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe

---

Av Sören Koch

Rapporten ble skrevet etter at jeg ble ferdig med siste del av sensur i alle emnene vårsemesteret 2024. Grunnlag for rapporten er evalueringene i JUS232 og 2320 som jeg leste veldig grundig etter klagerunden, egne observasjoner og samtaler med enkelte studenter under kurset. Inklusive eksamen, nivåkontroll, klagesensur og en klagekommisjon leste jeg 70 besvarelser i JUS232/2320. Det er omtrent i en tredjedel av alle oppgaver (rundt 200 studenter i begge fag til sammen)

Når det gjelder JUS233 begrenser jeg meg til noen refleksjoner basert på min egen erfaring, individuelle studenttilbakemeldinger og evaluering av til sammen 83 innleveringer¹. Avslutningsvis kommer jeg med forslag til konkrete endringer i undervisningsoppleggene.

Innledning

I år har vi gjennomført et nytt opplegg som iverksetter den nye studieordningen. 3.årsstudentene kan velge utenlandsopphold på vårsemesteret, og et flertall² av studentene har valgt dette. Disse studentene fikk en kort innledning på 4 forelesningstimer om komparativ rett høsten 2023, men tok ikke retts historie. Rammene for dette opplegget gir to poengs emne JUS233 Komparativ rett. Vurderingsformen i dette faget er å lage et intervju med en student fra vertskulturen som kan leveres som opptak, podkast eller skriftlig utformet intervju.

De norske studentene som valgte å bli i Bergen tok det obligatoriske emnet JUS232 Retts historie og komparativ rett. Disse studentene studerte delvis sammen med studenter fra andre land som kom til Bergen, med det formål å fremme internasjonalisering hjemme. De internasjonale studentene tok faget JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe³. I motsetning til det norske emnet, som har 12 sp og en hjemmeeksamen på 4000 ord, fikk de internasjonale studentene godskrevet 10 sp basert på en hjemmeeksamen på 2000 ord. Vi prøvde å fremme internasjonalisering hjemme gjennom en del frivillige og obligatoriske læringselementer, deltagelse på fellesforelesninger på engelsk og ulike sosiale arrangementer ga de to studentgruppene mulighet til å bli kjent med hverandre. I tillegg lagde vi grupper på 5-6 studenter som skulle jobbe sammen om en obligatorisk oppgave. Eksamensoppgavene

---

¹ Nær 50% av alle innleveringer

² 168 studenter

³ Tidligere JUS 290-2-A

var identiske for den komparative delen for begge grupper, men de norske studentene fikk i tillegg en deloppgave relatert til en retthistorisk problemstilling. JUS232 er organisert iht. Bergensmodellen med 3 arbeidsoppgaver, studentkommentering og 3 storgruppesamlinger. Disse var organisert på en liknende måte som i tidligere JUS134. I motsetning til JUS134 gikk JUS232 over 12 uker istedenfor bare 6. Studentene tok også første halvdel av et engelskspråklig valgfag parallelt med JUS232. I det følgende presenterer jeg min evaluering av det nye opplegget basert på studentenes tilbakemeldinger og egne observasjoner, individuelle samtaler med enkelte studenter og tilbakemeldinger fra administrasjonen.

Innledende observasjoner

En første observasjon er at norske og internasjonale studenter evaluerer kurset ganske ulikt. Både samlet sett (2.9 mot 3.3) og i relasjon til enkelte læringselementer.

Samlet sett virker det som om de utenlandske studenter fikk mer ut av kurset og likte det bedre. Det virker som om de verdsatte gjesteforelesninger og forelesningsformen (dialogforelesninger). Noen påpekte at de særlig likte å se at forelesere var uenige og presenterte ulike perspektiver. Det dynamiske elementet i undervisningen med sin intenderte pedagogiske effekt virket å bli mer tiltrekkende for internasjonale studenter enn for de norske. Overordnet ser det ut som om de norske studentene er opptatt av å få mønsterløsninger presentert som stringente sannheter som man trygt kan reprodusere på eksamen. Alt som ikke er direkte eksamensrelevant, som for eksempel sosiale arrangementer, forelesninger om rettskulturer som de tror ikke er pensum⁴ eller samarbeid med internasjonale studenter, vurderes som bortkastet og unyttig. Enkelte studenter uttrykker eksplisitt at de har valgt å bli i Bergen for å unngå engelsk.

Samarbeid mellom begge grupper har også blitt oppfattet som vanskelig fra begge sider. De norske klager over lite engasjement fra de internasjonale studenter som kommer for sent eller ikke alltid snakker godt nok engelsk. De internasjonale studentene klager over at de norske er bare interessert i å få «jobben gjort», og er lite interesserte i kulturell utveksling. Samtidig tyder kommentarene på at det var en del variasjon i de ulike gruppene. Noen grupper fungerte bra, mens andre hadde store problemer ved å komme i kontakt eller avtale samarbeid. I noen grupper ble arbeidet stort sett gjort av noen få gruppemedlemmer, og det var åpenbart en utfordring å koordinere samarbeid og andre obligatoriske aktiviteter. Selv om vi ikke ga studentene i dette faget noen andre obligatoriske oppgaver før uken de skulle levere, var det vanskelig å finne tid, da studentene også hadde undervisning i valgemnene. En nærmere avklaring med emneansvarlige for de engelske valgemnene i forkant ville vært hensiktsmessig. Når det gjelder resultatene av de obligatoriske oppgavene kan jeg konstatere at alle gruppene leverte og besto, og at kvalitet og nivå av tekstene jevnt over var høyere enn tidligere gjennomføringer av JUS290-2-A Comparing Legal Cultures in Europe (forløperen til JUS232). Dette tyder på at det interkulturelle samarbeidet hadde en viss positiv effekt.

---

⁴ For eksempel amerikansk eller skotsk rettskultur – dette er en feiltolkning, da emnebeskrivelsen åpner for at også andre rettskulturer kan være tema på eksamen, bare med forbehold om at vi ikke forventer like mye detaljkunnskap.

Noen norske studenter klaget over at det vi gjorde i workshopen for akademisk skriving var for «basic», og at de kunne det fra før. Det mener jeg kan være sant for enkelte studenter fra begge grupper, men flertallet vil fortsatt ha stort utbytte av denne forelesningen. Jeg er derfor skeptisk til å gjøre endringer på dette punktet.

Evalueringen gir likevel godt grunnlag for selvrefleksjon og tanker om endringer av opplegget. Her tar jeg særlig hensyn til de mer konstruktive tilbakemeldinger, men også en del frustrasjon som kommer frem i friteksten fra de norske og i noe mindre grad fra de internasjonale studentene. Et første punkt er at MittUiB må struktureres mer brukervennlig og oversiktlig, da mange studenter synes det er vanskelig å finne frem til relevant informasjon. Samtidig må det nevnes at bare litt over 50 % av de norske og færre enn 50 % av de utenlandske studentene overhode brukte MittUiB, noe som faktisk var en liten overraskelse for meg. Jeg har ved flere anledninger påpekt at det er meget viktig å bruke MittUiB som læringsverktøy og informasjonsplattform. For å forbedre kurssiden og gjøre det mer attraktivt å bruke den lurte jeg på om det kunne vært mulig å samarbeide med (helst to) studenter. Slik håper jeg at vi kan strukturere informasjonen på en måte som er bedre tilpasset studentenes forventninger og behov. En del dokumenter og filer kan fjernes.

Det er interessant at studentene fra begge grupper ikke så verdien av presentasjonen av ulike metoder innenfor komparativ rett og komparativ forskning. Jeg syntes denne forelesningen sammen med Anna Nylund var særlig godt gjennomført og interessant, men kanskje vi må ta en revurdering om hvorvidt Annas ønske om mer kunnskap om komparative forskningsmetoder er hensiktsmessig for å oppnå læringsmålene i dette kurset. Vi bør ellers reformulere læringsmålene og legge om undervisningen grunnleggende for å få disse metodiske perspektivene bedre integrert i læringsopplegget. Dette vil imidlertid endre kursets grunnleggende karakter, og jeg er ikke sikker på om dette er hensiktsmessig da jeg tviler på om studentene på 3. studieår trenger en dyp forståelse av ulike rettskomparative forskningsmetoder dersom de mangler grunnleggende kunnskap og forståelse av ulikhetene mellom ulike rettskulturer.

En gjennomgående kritikk særlig fra norske studenter gjaldt mine «avbrytelser» av gjesteforelesere. Her er det tydeligvis noe ulikt hvordan forelesere og studentene oppfatter slike innskytninger fra min side, men det er kanskje ikke så viktig. Jeg er faglig uenig i begrunnelsene for kritikken, men jeg må innrømme at dersom mine forsøk å få gjesteforelesere til å fokusere på relevante aspekter eller utfordre dem på særlig komplekse eller vanskelige aspekter oppfattes som forstyrrende, må jeg kanskje gi opp idéen om dialogforelesning. Da får gjesteforelesere snarere klar beskjed å holde seg strikt til en satt struktur for å imøtegå kritikk om at det de sier ikke er relevant for eksamen eller i samsvar med emnebeskrivelsen. Et alternativ er å gi dem nokså frie tøyler og tåle kritikk om manglende koherens mellom forelesningene og eksamen eller læringsmålene. En tredje variant er å droppe bruk av gjesteforelesere, men da mister vi det perspektivmangfoldet som jeg mener er særlig viktig i dette emnet. En rent praktisk konsekvens vil være at undervisningsregnskapet mitt vil vokse enda mer og at gjennomføring av kurset vil avhenge

av at jeg er frisk. Årets 3 første måneder var en stor belastning for meg personlig og min familie, og å være emneansvarlig for to parallelle kurs samt undervise på forskerlinjen, og flere konferanser som jeg måtte delta på med egne presentasjoner, var veldig krevende. Det er vanskelig å opprettholde høy grad av motivasjon og entusiasme som trengs for å kjøre et så krevende opplegg år etter år. Jeg føler det er veldig mye faglig ansvar for bare én person.

Jeg vil fremheve her at uten utmerket støtte fra administrasjonen hadde det vært umulig å gjennomføre kurset. Særlig Ingrids, Ninas og Mari Annes innsats ved å løse mange store eller mindre logistiske utfordringer var helt avgjørende for at ting gikk forholdsmessig rundt (tatt i betraktning at vi kjørte dette kurset for første gang). Jeg vil også takke Kjersti for å utvikle et meget godt evalueringsskjema og -verktøy.

Særlig om sosiale aktiviteter/arrangement

Vi har fått rimelig gode tilbakemeldinger (særlig fra de utenlandske studenter) på de fagligsosiale arrangementene. Her vil jeg fremheve at særlig Ingrid har vært en fantastisk støttespiller. Mange andre bidro også. Den historiske byvandringen var etter min mening en stor suksess, tross dårlig vær og dessverre lite interesse fra de norske studentene. Særlig takk til Lars Kvestad, Aurora og Brage, som stilte som guider. Takk også til fakultetet for å bevilge midler til disse arrangement. Jeg anbefaler at vi kjører en liknede program også i 2025. Det må nevnes at interessen for disse frivillige elementene av kurset var noe begrenset blant de norske studentene. Dette gjelder særlig besøk i lagmannsretten og byvandring, muligens fordi disse var på engelsk og ikke direkte eksamensrelevante. Norske studenter som var med, ga stort sett positive tilbakemeldinger.

Forelesninger i rettshistorie

Lars Kvestad kom med et interessant innspill. Han snakket med en del studenter etter storgruppeundervisning, og de ønsket seg sammenhengende forelesninger i rettshistorie og noen master classes til fordypning på begynnelsen av kurset. Dette vil gi dem en bedre oversikt, og forhåpentligvis inspirasjon og begeistring for rettshistorie. Jeg må ta en prat med Brage og Lars om hvordan vi organiserer en slik forelesningsrekke – kanskje disse kan erstatte noen av de rettshistoriske master classene. Dette vil spare ressurser (monolog-istedenfor dialogforelesninger) og skape mer aksept blant studentene. På et senere tidspunkt i kurset kan vi så fordype rettshistoriske aspekter.

Den obligatoriske oppgaven

Noen studenter kritiserte den obligatoriske oppgaven. Jeg leser tilbakemeldingene fra studentene slik at de mener at interkulturelt samarbeid og internasjonalisering hjemme i utgangspunktet er en god idé, men oppfatningene om å gjennomføre en skriftlig oppgave i fellesskap var nok delte. En del kritikk gjaldt selve oppgaven som ble oppfattet som for vanskelig. Besvarelsene viser derimot at mange grupper har klart å svare meget godt og reflektert på oppgaven. Under kurset fikk jeg en henvendelse fra en student som mente at temaet strafferettslig vurdering av voldtekt i ekteskap var for sensitiv for jusstudenter på 3. studieåret. Jeg diskuterte dette i forskergruppen og både seniorer og stipendiater mente at vi ikke bør ta hensyn til denne innvendingen.

Mest kritikk fikk ordningen med kombinasjon av individuell og felles innlevering. Jeg er åpen for alle slags innspill om å endre formen for interkulturelt samarbeid. Det er mulig å fjerne kravet om individuell innlevering, men jeg frykter at uten individuelle innleveringer blir det enda flere gratispassasjerer, og enda større frustrasjon for de som opplever å måtte gjøre jobben for de andre. I tillegg vil internasjonale student slik ikke få tilbakemeldinger på tekstene de har produsert. Man kunne tenke seg å gi mer omfattende tilbakemeldinger fra faglærer, men dette vil være ressurskrevende.

To alternativer

Jeg kunne tenke meg å gi studentene større frihet til å finne et tema som de i fellesskap synes er interessant⁵. Man kunne tenke seg å be studentene om å utforme et rettskomparativt forskningsprosjekt om et selvvalgt tema der de må redegjøre for hvordan den komparative analysen skal gjennomføres, hvilke kilder som er relevante, hva som er det overordnede formålet med den komparative analysen og hva som er de særlige utfordringene med et slikt prosjekt. Den individuelle oppgaven kunne i så fall være å skrive et kort notat om hva studentene har lært av det interkulturelle samarbeidet. Dette vil i langt mindre grad forberede studentene til eksamen, med mindre eksamensoppgaven utformes slik at vi spør studentene om å lage en slik komparativ forskningssøknad. For at en slik endring kan iverksettes må emnebeskrivelse og læringsmål muligens modifiseres.

Et annet alternativ kunne være å gi studentene i oppdrag å gjennomføre et intervju om et bestemt emne med en av de internasjonale studentene. De intervjuene jeg fikk fra studenter i JUS233 Komparativ rett (2 studiepoeng) var ofte meget bra. Her gjennomførte studentene rettssammenligning basert på vår rettskulturelle modell om implementering av det grønne skiftet i ulike jurisdiksjoner. Siden det er flere norske studenter på JUS232 Rettshistorie og komparativ rett enn det er internasjonale studenter på JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe må det i så fall bli slik at to norske studenter snakker med én internasjonal student. Vi kunne gi studentene en rekke ulike emner de kan velge mellom, for eksempel energy law, environmental law, criminal law, human rights, constitutional law, private law, administrative law osv. Slik kan studentene velge noe de er interesserte i. Det å finne en samtalepartner, som noen utreisende studentene i JUS233 hadde et problem med (se nedenfor) vil ikke oppstå fordi vi kan sette studenten sammen i trioer på 2 norske og 1 internasjonal. Det blir da mindre grupper på tre studenter, noe som ville være i samsvar med det en del studenter foreslo i sine tilbakemeldinger. Oppgaven kunne vært todelt: en podkast med et intervju og et kort notat⁶ der studentene i fellesskap reflekterer over rettskulturelle forskjeller de oppdaget. Faglærerne gir korte tilbakemeldinger på alle notater. Det er mindre fare for gratispassasjerer, og det blir mindre vanskelig for studentene å koordinere seg imellom. Vi kan bruke allerede innspilte intervjuer som eksempler, og jeg kan invitere en eller to studenter til å si noen ord om sine erfaringer med å lage et intervju både i undervisning i JUS233 H24 og JUS232/JUS2320. En annen fordel med en slik løsning ville være at det er mindre ressurskrevende enn dagens løsning. Det som mangler i denne varianten, er studentkommentarer (peer review) som har vist seg veldig verdifulle for studentene med tanke på akademisk skriving og hjemmeeksamen. Vi kunne be studentene om å kommentere på et annet intervju + notat, men det blir da fort veldig mye obligatorisk. Et av

---

⁵Men det kan selvfølgelig også være egnet til å skape konflikt

⁶ Maks to sider

kritikkpunktene fra de norske studentene var at de syntes kurset hadde for mange obligatoriske elementer.

Noen konklusjoner og forslag til justeringer

Samlet sett mener jeg at internasjonalisering hjemme er en god idé og at vi bør fremme interkulturelt samarbeid og interaksjon. De sosiale aktivitetene har vært et nyttig verktøy for å fremme dette formålet. Det samme gjelder for fellesforelesninger. Den obligatoriske oppgaven bør gjennomføres på en annen måte, som jeg viser på de to alternativene skissert ovenfor. Vi bør redusere antall og omfang av obligatoriske elementer. Arbeidsoppgaven og storgruppesamlinger er likevel hensiktsmessige å videreføre. I rettshistorie kan vi erstatte masterclassene med mer klassiske forelesninger. Dialogforelesninger holdes i løpet av andre del av kurset, men vi kan revurdere gjennomføringen av disse. MittUiB-sidene til JUS232/JUS2320 bør restruktureres, gjerne ved hjelp av studentrepresentanter. Innføringsforelesninger kan holdes samlet for begge gruppene på engelsk (det sparer en dobbelttime forelesning = 10 time)

Alt dette bør vi diskutere tidlig på høsten med faglærerne og administrasjonen. Jeg søker med dette forskningsdekanen om opptil 3000 NOK for et lunsjmøte.

Særlig om JUS233

Det er enda ikke gjennomført en evaluering av JUS233, men det er planlagt som del av hjemkomstsamling for de som har vært på utveksling som holdes i august). Problemet med dette kurset var at studentene hadde svært mange spørsmål rundt de praktiske aspektene av gjennomføring av disse intervjuene. Noen studenter hadde vanskeligheter med å finne en representant av vertskulturen. Vi måtte flere ganger spesifisere hvem som regnes som 'representant' selv om jeg har definert begrepet under innføringsforelesningene. Til slutt utviklet vi en omfattende veiledning som ble publisert på MittUiB. En del spørsmål gjaldt omfanget av innspillingen. Jeg skal spesifisere retningslinjene på grunnlag av erfaringene vi har gjort og satser på at lærdommen vil medføre at kurset kan gjennomføres på en måte som krever mindre ressurser og tid for emneansvarlig og virker bedre gjennomtenkt for studentene.

Samlet sett vil jeg likevel fremheve at innspillingene som jeg har vurdert så langt er meget gode og viser at studentene har tydeligvis forstått formålet med, og har fått mye ut av, oppgaven. Bortsett fra noen få studenter som har gitt meg individuelle tilbakemeldinger kan jeg per nå bare vurdere dette emnet basert på disse innspillingene og de skriftlige innleveringer som jeg fikk, samt tilbakemeldinger som jeg fikk av Ingvill Helland Göller som er min ko-sensor i dette faget. Vi er enig i at de aller fleste innspillinger og skriftlige innleveringer holder et meget høyt nivå, både med tanke på gjennomføring (studentene holder seg innenfor de rammene som instruksene gir), lyd kvalitet, men også kvaliteten av komparasjon og kunnskap om miljørett samt implementering av miljøvern i de ulike rettskulturer. Særlig positivt er at de fleste studenter klarer å få frem komparative perspektiver i deres sammendrag på slutten av intervjuet. Disse oppsummeringer viser godt, meget godt og noen ganger fremragende forståelse for verdien av komparative analyser og de bakenforliggende metodiske utfordringene.

Jeg var på forhånd skeptisk til hvor mye et kurs med bare 4 timer obligatoriske forelesninger kunne bidra til studentenes læring, men innspillingene viser at opplegget ut fra et faglig perspektiv fungerer utmerket. Studentene har ofte forberedt seg godt til intervjuet. Dette innebærer at de har satt seg inn i relevante reguleringer og rettspraksis både i Norge og i vertskulturen. Noen kommer med empiriske observasjoner som de bruker i komparasjonen. Et annen aspekt som er veldig positivt er at våre studenter (også sammenlignet med studentene i vertslandet) snakker meget godt engelsk. Mange intervju er av så høy kvalitet at de kan anses som selvstendige forskningsbidrag.

En siste refleksjon gjelder ressursbruken i dette emnet. For å vurdere intervju med bestått/ikke bestått legger vi til grunn 20 minutter per oppgave. Dette er en realistisk tidsbruk for innspillinger, men ikke for skriftlige leveringer som ofte krever en finlesning som tar lengre enn 20 minutter. Her anbefaler jeg at vi justerer tidsbruk til 30 minutter per oppgave.⁷

Konklusjon og anbefalinger

Samlet sett vurderer jeg JUS233 som et godt fungerende opplegg, både fra et pedagogisk og kvalitativt perspektiv. Etter min mening klarte studentene å oppfylle læringsmålene på en gjennomgående tilfredsstillende og ofte bra måte. Jeg anbefaler å videreføre dette faget stort sett uendret. Vi kan bygge videre på erfaringene og gir studentene litt bedre instruksjoner og veiledning. En liten endring gjelder muligens å gjøre podkast som hovedform for innspillingene. Veldig få studenter har sendt inn video-opptak. For å fremme podkast overfor skriftlige innleveringer kunne vi tenke oss at studenter som vil velge en slik skriftlig innlevering må søke om dispensasjon og må komme med en begrunnelse for hvorfor de ikke kan produsere en podkast.

Dette vil muligens føre til litt mer administrasjon, men samtidig spare ressurser til sensur.

Jeg anbefaler at vi gjennomfører en evaluering av emne i neste omgang. For sensur av skriftlige innleveringer bør det legges til grunn 30 minutter per oppgave.

Jeg gjør oppmerksom på at jeg skal søke om forskningstermin i 2026 og SU bør begynne å tenke på hvem som kan ta over for meg allerede høsten 2025.

Fremtiden – et felles Europeisk krav for utvekslingsstudenter basert på erfaringer fra JUS233 i Bergen?

Selve idéen om obligatorisk interaksjon mellom utreisende studenter og studenter i vertsnasjonen har blitt presentert under det konstituerende møte av European Comparative

---

⁷ Av 168 eksamensbesvarelser var det ca. 20 studenter som leverte skriftlig intervju istedenfor intervju som lydfil. Kun én student leverte video (altså både lyd og bilde).

Law Association (ECLA), der flere av mine kolleger syntes at krav om en komparativ oppgave bør være obligatorisk for alle Erasmusstudenter. Jeg har blitt foreslått som en av fire presidenter for den nye foreningen, og vi vurderer å fremme et forslag til kommisjonen om å endre Erasmus-statuttene tilsvarende. På sikt vil en slik ordning med obligatorisk samarbeid mellom utvekslingsstudenter og studenter i vertskulturene forbedre utbyttet fra utvekslingen og gjøre det enklere for våre studenter å finne samtalepartnere.

Sören Koch, emneansvarlig JUS232, JUS2320, JUS233

Bergen 24.6.2024

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 62/24-3
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Emneevaluering JUS2312(BA) og JUS3512(MA) Legal Philosophy

Emneansvarlig Synne Sæther Mæhle

E-post synne.mahle@uib.no

Dette emnet har mer enn én emneansvarlig - Nei

Kurset/emnet som evalueres her ble avholdt Vår 2024

Evalueringen gjelder dette kurset/emnet: Annet emne

Emnenavn JUS2312 og JUS3512

Har det blitt gjort endringer i kurset siden forrige gang det ble avholdt? Hvis ja: hvilke?

JUS2312 og JUS3512 gikk første gang vår 2024, men begge emnene bygger på JUS273-2-A. Både JUS2312 og JUS3512 har flere likhetstrekk med JUS273-2-A, bl.a. samme tematiske grunnstruktur. Som ledd i studiereformen av 2021 ble det gjort noen endringer i JUS2312 og JUS3512, bl.a. innføring av masterclasses og obligatorisk oppmøte.

I begge emnene ble det gjort endringer ift JUS273-2-A for å skape økt studentaktivitet: Begge emnene fikk videoer på Mitt UiB til hjelp i forberedelsen til hvert seminar/masterclass (finansiert av Bedre læring, bedre jurister) Videoene la kort fortalt grunnlaget for og opptakten til flere typer studentaktiv undervisningsaktivitet, som felles diskusjonsoppgaver og obligatoriske studentpresentasjoner.

Videoene til masterkurset inneholdt mer og dypere informasjon enn videoene til bachelorkurset.

Her fikk masterstudentene også informasjon om forholdet mellom bachelornivået i seminarene og det forventede læringsutbyttet ift i de samme temaene på JUS3512.

Kursets struktur

Undervisningen i begge kursene er rettet mot sentrale tema fra rettsfilosofi, koblet til generelle aspekter ved rettslig argumentasjon - som the rule of law og reason-giving. Dette er i tråd med læringsutbyttebeskrivelsen for JUS2312, se punktene om knowledge og de tre første kulepunktene under skills and competence, og for JUS3512, se punktene om knowledge og de fire første kulepunktene under skills and competence.

I hvert seminar/masterclass er det studentpresentasjoner (obligatorisk arbeidskrav). Studentene forbereder og gjennomfører presentasjonene i grupper, som i så stor grad som mulig blir sammensatt med studenter fra ulike universitet/land. Oppgaver laget med spesielt sikte på at studentene skulle diskutere, reflektere og gi konkrete eksempler ved hjelp av tidligere jusutdanning, var integrert i flere seminarer/masterclasses. Dette er i tråd med læringsutbyttebeskrivelsen for JUS2312 punkt 4, 6, 7 og 8 - og for JUS3512 punkt 3,4 og 5.

Kurset har en mandatory paper. Dette gir læring i tråd med læringsutbyttebeskrivelsen for JUS2312 punkt 4,5 og 8 - og for JUS3512 punkt 5 og 6.

Mandatory paper er innrettet for å gi trening til skoleeksamen.

Digitale elementer i kursgjennomføringen

Se ovenfor om videoer skreddersydd til hvert seminar/masterclass.

I tillegg fikk kurset videoer med praktisk informasjon om bl.a. forklaringer av læringsutbyttebeskrivelsen og gjennomgående poeng/tema. Siktemålet var å frigjøre ytterligere tid til studentaktiv undervisning.

I kjølvannet av noen seminarer ble det lagt ut ekstra videoer: Det ble ofte god diskusjon i seminarene, og tilleggsvideoene sikret at resterende poeng fra hovedlitteraturen likevel fikk nok oppmerksomhet.

Videoene fungerte godt. Studentene brukte videoene til både å forberede seg og til å repetere, skulle det vise seg.

Litteratur

Litteraturen for begge emner består av flere artikler og bokkapitler. Noe er innføringslitteratur, mens andre tekster er forskningsartikler. Forberedelsesvideoene gir derfor informasjon om hvordan tekstene skal leses i lys av læringsmålene for samlingen, forbindelseslinjer og forskjeller mellom tekstene i hovedlitteraturen og koblinger til sentrale spørsmål/grunnleggende begreper i emnet. Siden en del tekster er felles for JUS2312 og JUS3512 gir videoene for masterstudentene ekstra informasjon om hvordan disse studentene skal bruke seminarene på JUS2312 for å jobbe mot læringsmålene for JUS3512.

Litteraturlisten oppdateres hver studieår for å fange opp ny, relevant litteratur.

Studentenes arbeidsuke er normert til 40 timer i uka iht sentralt regelverk. I lys av dette: hvordan vurderer du arbeidsbelastningen i kurset ditt?

Arbeidsbelastningen er i tråd med normert arbeidsuke.

Forelesninger

Kursene har som nevnt ikke tradisjonelle forelesninger, men interaktive seminarer og masterclasses. Forelesningene publiseres ikke. Studentene er aktive, bl.a. fordi hvert seminar/masterclass har studentpresentasjoner.

Gruppemøter

Studentpresentasjonene foregår som nevnt i grupper.

Skriftlige oppgaver

Ikke aktuelt.

Obligatorisk oppgave

Ja

Antall oppmeldte til eksamen	36
-------------------------------------	----

Antall som faktisk møtte til eksamen	27
---	----

Antall norske studenter	11
--------------------------------	----

Antall utenlandske studenter	16
-------------------------------------	----

Eksamensoppgave og sensorveiledning

Emneansvarlig lagde eksamensoppgaven. Formatet var i tråd med mandatory paper, for å sikre godt læringsutbytte og klare sammenhenger mellom undervisning og vurdering. Sensorveiledning var tilfredstillende.

Sensorkorpset

Emnet har stort sett et fast sensorkorps. En ny sensor (større kull enn ventet). Digitalt sensormøte på både JUS2312 og JUS3512

Karakterfordeling, strykprosent og frafall

JUS2312: A:3, B:4, C:8, D:3

JUS3512: A:1, B:2, C:2, D:3 og F:1 (strykprosent 11%)

Klagesensur og eventuelle kontrollkommisjoner

En klage (kandidaten som fikk F). Ikke medhold.

Årets digitale tilbakemelding fra studentene

Det ble ikke gjennomført digital tilbakemelding

Internasjonalisering

Både emnet som helhet og litteraturen er engelskspråklig, internasjonal og består av dels klassisk rettsfilosofi, dels smakebiter fra ny, aktuell rettslitteratur om rettsteoretiske spørsmål. Hovedlitteraturen settes sammen for å gi variert læring om rettsfilosofi og rettslig argumentasjon.

Samlet vurdering av kurset, og ev. forslag til tiltak for neste års kurs

Begge kursene fungerte fint.

Vår 2025 skal gjennomføres i samarbeid med to undervisere, og det blir enkelte endringer i tema for å sikre forskningsnær undervisning for begge.

Lokaler og undervisningsutstyr

ok

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 62/24-4
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Nedlegging av JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) samt godtgjørelse av emneansvar for JUS399 Masteroppgave

---

Bakgrunn

Ved det juridiske fakultet er det i dag tre varianter av masteroppgaven som studentene kan velge mellom:

- JUS399 Masteroppgave (30 studiepoeng)
- JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng)
- JUS397 Masteroppgave (70 studiepoeng, forskerlinje)

Som ledd i reformen av femte studieår er det besluttet å legge frem forslag om nedlegging av JUS396 Masteroppgave samt endre på opplegget i JUS397 Masteroppgave (forskerlinje), se sak 62/24-5.

Siden 2021 har det vært følgende antall oppmeldte på JUS396:

Vår-21	7
Høst-21	1
Vår-22	7
Høst-22	4
Vår-23	8
Høst-23	2
Vår-24	5
Høst-24	1 oppmeldt til levering i desember
Vår-25	4 oppmeldt til levering i mai

Med endringene som gjøres i JUS397 Masteroppgave (forskerlinje), se sak 62/24-5, er hensynet til de fleste av studenter som ønsker å skrive stor masteroppgave ivaretatt. For studenter som ikke kvalifiserer til opptak på JUS397 er fakultetets vurdering at de ikke bør gi seg i kast med en stor masteroppgave. De bør i stedet følge normalordningen på 5. studieår med fordypningsemner, det nye emnet om juridisk utredningsarbeid, engelskspråklig valgemne og en masteroppgave på 20 studiepoeng.

Godtgjøring av emneansvaret JUS399 Masteroppgave (30 studiepoeng)

Emneansvaret for JUS396 og JUS399 har tidligere vært honorert med 2x30 timer, men omfanget på JUS399 medfører at dette emnet er klart mest tidskrevende for emneansvarlig. Nå som det legges frem forslag om nedlegging av JUS396, foreslås det å endre

godtgjøringen for emneansvaret på JUS399 til 50 timer. Dette vurderes å tilsvare den reelle arbeidsmengde.

forslag til uttalelse:

Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å vedta følgende:

- 1) JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) legges ned etter vårsemesteret 2025.
- 2) Godtgjøring for emneansvaret på JUS399 endres til 50 timer per semester fra og med høstsemesteret 2025.

20.11.2024

ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 62/24-6
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Oppretting av DIGI613 GDPR og personvern

Bakgrunn

Som ledd i UiBs satsning med digital kompetanse, er det besluttet å opprette en EVU-variant ([Etter- og videreutdanning](#)) av [DIGI113 GDPR og Personvern](#). Det nye emnet DIGI613 GDPR og personvern blir en del av UiBs DIGIEVU-emnepakke som på nåværende tidspunkt består av følgende emner:

- [DIGI610 Fantastiske data](#)
- [DIGI611 Algoritmer og programmering](#)
- [DIGI612 IKT-sikkerheit](#)
- [DIGI614 Grunnkunnskap om kunstig intelligens](#)

Emnet vil bare være åpent for EVU-studenter, som tas opp via lokalt opptak ved UiB. Emnet har 6 nettbaserte moduler som studentene kan ta asynkront. I tillegg er det én fysisk samling som ikke er obligatorisk. Vurderingsformen er en digital test med bestått/ikke bestått.

forslag til uttalelse:

Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å opprette emnet DIGI613 GDPR og personvern. Emnet går første gang i vårsemesteret 2025.

07.11.2024.

ANNNI

Vedlegg:

Emnebeskrivelse

Emnenavn (bokmål)	DIGI613 GDPR og personvern
Emnenavn (nynorsk)	DIGI613 GDPR og personvern
Emnenavn (kortversjon)	DIGI613 GDPR og pers
Emnenavn (engelsk)	DIGI613 GDPR og personvern
Antall studiepoeng	2,5
Om studienivå, læringsmål og utbyttebeskrivelser	
Nivået gjenfinnes i emnets læringsmål, og må henge sammen med forkunnskapskravene. Et emne på masternivå kan inngå i en bachelorgrad, men ikke omvendt – emner på masternivå stiller store krav til fordypning.	
Studienivå	- EVU
Type emne	- EVU-emne
Studierett	Eget, lukket opptak v/UiB Videre: http://www.uib.no/utdanning/evu .
Forkunnskapskrav	
Ingen	
Anbefalte forkunnskaper	
Ingen	
Emneansvarlig(e)	Malgorzata Cyndecka, Liliia Oprysk
Undervisere	Malgorzata Cyndecka, Liliia Oprysk
Kommentarer/utdyping	
Emnet er på 2,5 poeng.	
Studierett: følger andre DIGI EVU-emner	

Emnets mål og innhold

Emnet gjelder regelverk knyttet til personvern med særskilt fokus på GDPR. Det omfatter grunnleggende spørsmål om personvernets rekkevidde, prinsipper, krav og rettigheter.

Personvernregelverket består i første omgang av GDPR, personopplysningsloven som inkorporerte GDPR og andre sektorspesifikke bestemmelser som helselovene. De lovene vil ligge til grunn for dette kurset. Samtidig, er regelverket også nært knyttet til andre instrumenter som den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) og den europeiske unions charter om grunnleggende rettigheter (EU Charter). Slike internasjonale instrumenter vil danne en kontekst for utviklingen på personvernområdet.

Emnet er delt inn i 6 moduler og behandler en rekke spørsmål og problemstillinger. Først diskuteres personvernbegrepet og målet med å regulere personvern samt det viktigste regelverket på området. For det andre, behandles det praktiske spørsmål om personvernregelverkets virkeområde med utgangspunktet i hva som anses å utgjøre personopplysninger. For det tredje, diskuteres det forskjellige roller i behandling av personopplysninger og respektive plikter og rettigheter. For det fjerde, behandles det personvernprinsippene og hvordan de påvirker behandling av personopplysninger. For det femte, går det inn på de ulike behandlingsgrunnlagene og når behandling ville være lovlig. For det sjette, behandles det forskjellige problemstillinger knyttet til organisering av behandling som risikovurdering, dokumentasjon, avtaler mellom behandlingsansvarlig og databehandler mm.

Læringsutbytte

Dette er det viktigste punktet, da det er bestemmende for alle andre egenskaper ved emnet. Tenk nøye gjennom hvilke egenskaper studentene utvikler i emnet, utover «bare» kunnskaper. Beskriv det som kan sertifiseres, enten ved eksamen eller ved obligatoriske arbeidskrav.

Kunnskaper

Studenten

- skal kunne gjøre rede for personvernbegrepet og det viktigste regelverket på området,
- skal kunne beskrive når data utgjør personopplysninger,
- skal kunne forklare når man må forholde seg til GDPR og annet regelverk,
- skal kunne redegjøre for ulike aktører som deres roller som reguleres av GDPR samt deres plikter og rettigheter,
- skal kunne forklare de viktigste personvernprinsippene og hva de betyr i praksis,
- skal kunne gjøre rede for behandlingsgrunnlagene og formålet med krav om et behandlingsgrunnlag.

Ferdigheter

Studenten

- skal kunne gjøre rede for personvernfunksjon og eventuelle andre rettigheter som må

balanseres og gi relevante eksempler,
-skal kunne identifisere situasjoner som reguleres av GDPR/personopplysningsloven,
-skal kunne tillemppe personvernprinsippene til behandling i en konkret situasjon,
-skal kunne gjøre rede for de viktigste rettigheter til den registrerte i en konkret situasjon.

Generell kompetanse

Studenten

-skal kunne tilegne seg ny kunnskap på fagfeltet,
-skal kunne identifisere relevante problemstillinger,
-skal kunne argumentere for egne vurderinger.

Beskriv sammenhengen mellom læringsutbyttet, undervisningen og prøvingen.

Et flervalgstest består av spørsmål som tester kunnskap studentene burde få med seg etter å ha gått gjennom alle modulene og tatt quizer som er en del av modulene.

Litteratur

Hovedlitteratur for emnet er obligatorisk felt; de andre er valgfrie. Normen er 30 - 60 sider pr. studiepoeng.

SU uttalte i sak 3/16-2: «SU ber om at det vurderes å ta med i emnemalen et vilkår om at hovedlitteratur ikke kan vedtas før den foreligger tilgjengelig i salg eller på annen måte.»

Informasjon om Litteraturkiosken, kompendier m.m. finner du her:

<https://www.uib.no/student/91985/kompendiene-er-n%C3%A5-digitale>

Innføringslitteratur

Ingen.

Hovedlitteratur

Ditt personvern - vårt felles ansvar : tid for en personvernpolitikk : Utredning fra en kommisjon oppnevnt ved kongelig resolusjon 23. juni 2020. Avgitt til Kommunal- og distriktsdepartementet 26. september 2022.

Oslo, Kommunal- og distriktsdepartementet, 2022:11, 2022, sider 29-55.

Modulene i mitt.uib.

Tilleggs litteratur

Ingen.

Undervisningssted

- Nettbasert

Undervisningssemester	- Vår
------------------------------	-------

Undervisningsspråk	Norsk
---------------------------	-------

Undervisningsformer og -metoder

Emnet består av 6 nettbaserte moduler (asynkron undervisning), og en valgfri fysisk samling (seminar med emneansvarlige).

Emnet har obligatorisk oppgave	- Nei
---------------------------------------	-------

Andre obligatoriske undervisningsaktiviteter

Nei.

Vurdering

Vurderingsformen(e) må henge sammen med undervisningen og det generelle læringsutbyttet.

Vurderingssemester	- Vår
---------------------------	-------

Vurderingsform(er)	- Nettbasert test.
---------------------------	--------------------

Begrunnelse for vurderingsform

Vurderingsformen skal være "studentvennlig" med hensyn til deltakere samtidig som den skal teste studenters kunnskap.

Språk eksamensoppgave	Norsk
------------------------------	-------

Språk eksamensbesvarelse	Norsk
---------------------------------	-------

Karakterskala	Bestått/Ikke bestått
----------------------	----------------------

Hjelpemidler til eksamen

Testen skal være åpen i en uke. Studentene må besvare riktig alle spørsmål for å bestå. De kan bruke alle hjelpemidler.

Programansvarlig	Studieutvalget har programansvaret for fakultetets studietilbud. Studieutvalget er delegert det koordinerende og overordnede ansvaret for fakultetets studietilbud. (Reglement for Det juridiske fakultet, § 9 pkt. 1.)
-------------------------	---

Evaluering av emnet

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

Emnebeskrivelsen er utarbeidet av

Malgorzata Cyndecka

E-post

malgorzata.cyndecka@uib.no

E-post

lilia.oprysk@uib.no

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 63/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Søknad om to forelesningstimer ekstra til forvaltningsrettskurset våren 2025

Søknad fra emneansvarlige

Viser til samtale vedrørende muligheten for å 2 ekstra forelesningstimer (2*45 minutter) til kurset i forvaltningsrett våren 2025.

Som kjent har det i dette faget de to siste årene vært gjennomført et prøveprosjekt knyttet til skriving av forvaltningsvedtak, og deretter sammenligning av ulike forvaltningsvedtak.

Dette har vært gjennomført som en fireleddet prosess:

1. 2 time forelesning der studentene ble gitt generell kunnskap om begrunnelse av vedtak, herunder regler som står i nær sammenheng med kravene til begrunnelse.
2. Informasjonsmøte (45 min) senere samme dag der studentene fikk informasjon om arbeidet som skal gjøres før arbeidsgruppe nr. 6 og storgruppesamling nr. 3.
3. Til arbeidsgruppe 6 skulle studentene skrive et begrunnet vedtak om arbeidsavklaringspenger basert på fiktive saksdokumenter. Disse saksdokumentene er utarbeidet av kursansvarlige, men bygger på dokumenter som ligger nært opp til det man finner i ekte saker.
4. Deretter ble studentene bedt om å sammenligne fiktive vedtak i dataverktøyet «RM Compare». Disse vedtakene er basert på samme rettsspørsmål og saksdokumenter som studenten tidligere selv hadde skrevet et vedtak på. Vedtakene har varierende kvalitet: Språk, juss og bruk av faktum varierer.
5. Etter at studentene hadde gjennomført sammenligningen, skulle de forberede seg til storgruppe 3. I storgruppen ble 4 av vedtakene diskutert. Man tok her opp generelle læringspunkter. I denne læringsaktiviteten lå det også inne noe etiske spørsmål. Sentralt var det å se at oppfyllelse av lovens minstekrav, ikke nødvendigvis ga en god begrunnelse. Det lå altså i dette at vi tok inn etiske spørsmål, og også diskuterte forholdet mellom jussens minstekrav og idealer.

Det har vært gitt ekstra ressurser til gjennomføring av dette prosjektet. I praksis har dette vært en ekstra storgruppe (2*45 min). Disse ressursene faller bort fra våren 2025.

Både på grunn av evalueringer fra studentene og egne vurderinger, er det ikke forsvarlig å ta vekk noen av de andre storgruppene. Vi må derfor vurdere om vi skal ta vekk dette prosjektet. Samtidig ligger det mye viktig læring her. Det er praksisnært, og har klare etiske dimensjoner.

Emneansvarlige ser det derfor som en god mellomløsning å erstatte storgruppen med en forelesning der vi kan gjennomgå de samme temaene som vi hadde på storgruppen. De

Øvrige læringsaktivitetene klarer vi å plassere innenfor fagets ordinære rammer. En slik forelesning kan gjennomføres med vekt på to-veiskommunikasjon og fortrinnsvis også med to lærere.

Vi søker derfor om å få to ekstra forelesningstimer (eventuelt med to lærere) til kurset 2025, slik at vi kan vurdere om dette er en måte å ivareta det gode med prosjektet, uten å bruke så mye ressurser.

På vegne av emneansvarlige

Roald Hopsnes

Forslag til vedtak:

JUS222 Forvaltningsrett innvilges to ekstra forelesningstimer i vårsemesteret 2025.

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 64/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Sammensetning av kontrollkommisjon etter ny tosensorordning - oppdatering av rutiner

---

I klagesensuren er det ofte en ekstern og en intern sensor. Etter at tosensorordningen i Universitets- og høyskoleloven er trått i kraft den 1. august 2024, kan det være både ekstern og intern sensor i ordinær sensur på eksamener som alene utgjør 15 studiepoeng eller mer. I noen tilfeller vil det også være to eksterne sensorer i enten ordinær sensur eller klagesensuren.

Hvis det er en ekstern og en intern sensor, er det den eksterne sensor som deltar i kontrollkommisjonen. Dette gjelder både ordinær sensur og klagesensur.

I [Instruks om oppgåvegjeving og sensur](#) foreslås derfor følgende endring i pkt. 6 om kontrollkommisjoner (med rødt):

«6. Kontrollkommisjon

- a) *Der klagesensuren har gjeve resultat som avvik med meir enn ein karakter frå det opphavlege sensurvedtaket, skal saka handsamast av ein kontrollkommisjon før sensurvedtaket vert gjort kjend, jf. **Universitets- og høyskoleloven § 11-11.***
- b) *Kommisjonen vert sett saman av **ein av dei opphavlege sensorane**, ein av klagesensorane og emneansvarleg. Emneansvarleg er leiar for kommisjonen.*
- c) *Der ein intern og ein ekstern sensor har sensurert saman, deltek den eksterne sensoren i kontrollkommisjonen. Dette gjeld både for den opphavlege sensuren og for klagesensuren.*
- d) *Der emneansvarleg har vore sensor for eitt eller fleire av oppgåvesvara, oppnemner studiedekanen ein annan leiar. Det same gjeld der emneansvarleg har vore ein av klagesensorane, og dei bestemmer at vedkommande skal møte i kommisjonen som klagesensor.*
- e) *Kontrollkommisjonen skal ikkje være samansett av den opphavelige sensoren og de to klagesensorane. Om ein emneansvarleg har vore opphavelig sensor og ein annan emneansvarleg har vore ein av klagesensorane, oppnemner studiedekanen derfor ein annan leiar.*

[...]

forslag til vedtak:

I [Instruks om oppgavegjeving og sensur](#) pkt. 6 gjøres det følgende endringer

I pkt. a oppdateres henvisning til Universitets- og høyskoleloven § 11-11.

Nytt pkt. c) Der ein intern og ein ekstern sensor har sensurert saman, deltek den eksterne sensoren i kontrollkommisjonen. Dette gjeld både for den opphavlege sensuren og for klagesensuren.

Tidligere pkt. c blir til pkt. d.

Tidligere pkt. d blir til pkt. e.

12.11.2024

ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 65/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Endring av Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet – kapittel 6. Utvexling

---

Innledning

I denne saken legger Studieseksjonen fram forslag til endringer i kapittel 6 Utveksling i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. Foranledningen til endringene er innfasingen av studieordningen av 2021 og at studieåret 2025/2026 er første gang studenter på ny studieordning skal utveksle som del av femte studieår. Reglene for utveksling på studieordningen av 2021 ble i hovedsak vedtatt i sak 67/23 til Fakultetsstyret og fulgte opp det som allerede var vedtatt av fakultetsstyret i studieplanen. Ved tilpassingen av reglementet i juni 2023 (sak 67/23) ble det gjennomgående lagt til at videre regler om utveksling som del av femte studieår ville kunne vedtas innen utgangen av 2024, dette for å ta høyde for at det videre arbeidet med 5. studieår på ny studieordning kunne gi behov for justeringer, samt at det på daværende tidspunkt var enkelte regler det enda ikke var tatt stilling til om skulle videreføres for studieordningen av 2021. Det er nå klart at det per nå i liten grad er behov for ytterligere regler, men det er likevel behov for noen presiseringer og litt opprydding, samt at grenser for nominasjon til utveksling for å ta en LLM som gjaldt i studieordningen av 2003 foreslås videreført uendret for studieordningen av 2021.

Presisering av hva utveksling godkjennes som

I tillegg til et fordypningsemne på 20 studiepoeng og et engelskspråklig spesialemne på 10 studiepoeng inneholder femte studieår på ny studieordning en masteroppgave på 20 studiepoeng og et eget emne på 10 studiepoeng som skal forberede studentene på å arbeide med større juridiske utredningsarbeider (foreløpig kalt JUS348 *Problemanalyse og rettsvitenskapelige forskningsmetoder*, men heretter også omtalt som «opplæringsdelen»).

Studenter som utveksler ett semester (30 studiepoeng) på 5. studieår kan få godkjent utvekslingen som erstatning for et fordypningsemne (20 studiepoeng) og et engelskspråklig spesialemne (10 studiepoeng). Dersom utvekslingen inkluderer et skriftlig arbeid som oppfyller kravene vi stiller til våre egne masteroppgaver, kan utvekslingen alternativt erstatte masteroppgaven (20 studiepoeng).⁸ Studenter som bare utveksler ett semester vil derimot ikke kunne få dette godkjent som erstatning for JUS348 *Problemanalyse og rettsvitenskapelige*

---

⁸ Eventuelt i kombinasjon med emner slik at man ved vurdering av antall studiepoeng ser semesteret under ett, jf. § 5-10-2 *Ved vurdering av om et skriftlig arbeid oppfyller kravene som gjelder for masteroppgave, legges det vekt på innhold, omfang og dybde. Omfang gjelder både antall ord og antall studiepoeng. Veiledende ordgrense for masteroppgave på 30 studiepoeng er 12 000 ord. Fakultetet kan likevel godkjenne et selvstendig skriftlig arbeid på minimum 10 000 ord. Ved vurdering av antall studiepoeng kan semesteret ses under ett.*

forskningsmetoder, med mindre de har tatt et emne med et tilsvarende innhold. Ettersom JUS348 *Problemanalyse og rettsvitenskapelige forskningsmetoder* undervises begge semestre, vil ikke dette være noe reelt hinder for muligheten for ett semesters utveksling på femte studieår. Utveksling i ett semester vil dermed godkjennes enten som spesialemerne og fordypningsemne, eller som spesialemerne og masteroppgave, avhengig både av hva studenten har fullført, eller planlegger å fullføre ved UiB, og av om studenten som del av utvekslingsoppholdet har skrevet oppgave som kan tilsvare masteroppgaven.

For studenter som ønsker å utveksle hele femte studieår er det imidlertid avgjørende at det er mulig å få godkjenning også for JUS348 *Problemanalyse og rettsvitenskapelige forskningsmetoder*. Ettersom disse studentene forutsetningsvis skriver et større arbeid under utvekslingen som kan godkjennes som tilsvarende våre masteroppgaver, så er vi av den oppfatning at det er faglig forsvarlig at vi vurderer hele utvekslingsåret samlet og godkjenner det som tilsvarende femte studieår. Men med mindre det gis godkjenning av *hele* femte studieår, skal opplæringsdelen (10 studiepoeng) uten unntak gjennomføres ved UiB.

Når studenten har bestått 30 studiepoeng under utveksling, inkludert et skriftlig arbeid som oppfyller kravene som gjelder for masteroppgave, kan dette gi godkjenning av masteroppgavedelen (20 studiepoeng), samt 10 studiepoeng av de valgfrie emnene, altså det engelskspråklige spesialemerne. Praksisen med å se semesteret med de 30 studiepoeng som er avlagt under utveksling under ett (jf. § 5-10-2) videreføres, slik at selv om antallet studiepoeng knyttet til oppgavedelen av utvekslingsoppholdet ikke nødvendigvis er nøyaktig 20⁹, kan totalt 30 studiepoeng avlagt under utveksling godkjennes som masteroppgave og engelsk spesialemerne. Selv om muligheten for å få godkjent masteroppgave etter ett semester utveksling er av stor betydning for enkelte studenter, for eksempel for studenter som har oppfylt kravet til valgfrie emner gjennom arbeid i jussformidlingen, er det likevel slik at de aller fleste studenter som utveksler i ett semester avlegger de valgfrie emnene sine under utvekslingsoppholdet.

Faglig godkjenning av masteroppgave er regulert i Utfyllende regler kapittel 5, § 5-10. Endringer og oppdateringer for å tilpasse denne delen av reglementet til ny studieordning, vil bli lagt frem for Studietutvalget i løpet av våren. Avklaringene av hva utveksling godkjennes som gjøres i denne saken, mens de nødvendige justeringene i reglementet knyttet til masteroppgave altså vil bli fulgt opp i neste steg.

Grenser for nominasjon til utveksling

Utfyllende regler § 6-2-2 sier følgende om grenser for nominasjon til utveksling på studieordningen av 2003 for studenter som allerede har påbegynt sitt femte studieår: *En student som ifølge utdanningsplanen ligger an til å bestå 30 studiepoeng på femte studieår før utveksling, kan kun få nominasjon til utveksling, og senere forhåndsgodkjenning av emner, i ett semester, eller et LLM-program. Dersom studenten har bestått 30 studiepoeng*

---

⁹ Oppgaver som etter sitt innhold, (ord)omfang og dybde kan sies og tilsvare den norske masteroppgaven kan ha svært ulik «credit» eller ECTS-verdi ved våre utenlandske partneruniversitet. En oppgave som ellers tilsvarer den norske masteroppgaven, kan ved utenlandske universitet være verdt alt fra 5 til 30 ECTS. Der oppgaven har et lavt antall studiepoeng, tar studentene i tillegg andre emner slik at studiepoengbelastningen for semesteret som helhet fortsatt er totalt 30. På grunn av de svært ulike credit/ECTS-verdiene på oppgaver som ellers tilsvarer vår oppgave, har fakultetet langvarig praksis med å se semesteret under ett ved godkjenning av masteroppgave skrevet under utveksling.

spesialemer, forutsetter nominasjon og forhåndsgodkjenning at utveksling skal skje til et universitet der det er mulig å gjennomføre skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven.

Reglementet åpner altså for at studenter kan nomineres til et LLM-program gjennom fakultetets utvekslingsavtaler til tross for at kun deler av LLM-programmet vil kunne få plass som del av mastergraden i rettsvitenskap. Vi har gjort det slik fordi studentene kan få støtte fra Lånekassen til å ta et LLM-program uavhengig av om det skal inngå i et norsk gradsstudium eller ei. Dersom fakultetet setter skranker mot å nominere studenter til LLM gjennom våre avtaler når ikke 60 studiepoeng fra LLM-programmet skal inngå i graden, vil studentene likevel kunne søke opptak til et LLM-program på egen hånd utenom fakultetets avtaler, og siden likevel kunne søke om at deler av studiepoengene som er oppnådd som del av LLM-programmet godkjennes som del av masterprogrammet i rettsvitenskap.¹⁰

Studenter som søker på egen hånd går glipp av goder som er del av fakultetets avtaler om LLM, slik som for eksempel reduserte skolepenger, enklere krav til dokumentasjon av språkkunnskaper og forenklet søknadsprosess. I tillegg er det slik at selv om studenter som søker på egen hånd ikke får den samme veiledning og oppfølging som studenter som søker gjennom fakultetets avtaler får, og dermed i teorien ikke skal trekke på ressursene i fakultetets administrative utvekslingsteam, så er det likevel slik at studenter som søker på egen hånd krever mye ressurser og mer enn de som søker gjennom fakultetets avtaler. Dette er fordi man som del av søknadsprosessen til universitet som fakultetet ikke har avtale med i større grad behøver bekreftelser og dokumentasjon som fakultetet likevel må være behjelpelig med å utstede, slik som for eksempel bekreftelse på at tre års jusstudier tilsvarer en bachelorgrad og minst to anbefalingsbrev. I tillegg er faglig forhåndsgodkjenning av LLM-program som vi ikke har avtale med og dermed allerede har vurdert tidligere, mer krevende.

Både av hensyn til studentene som har fordel av å benytte fakultetets LLM-avtaler og administrasjonens ressurser, foreslås det derfor at ordningen med at studenter kan nomineres til et LLM-program selv om deler av 5. studieår allerede er påbegynt eller fullført når studenten søker om utveksling, videreføres.

Studenter som allerede har fått godkjent 180 studiepoeng fra tidligere studier som del av graden

Studenter som allerede har fått faglig godkjenning av 180 studiepoeng som del av den femårige graden har mer begrensede muligheter for utveksling hos oss enn studenter som går hele eller mesteparten av det femårige studiet ved UiB, eller studenter på toårig masterprogram. Dette er fordi minst 90 studiepoeng av den femårige graden må avlegges ved UiB. Disse studentene har også allerede hatt mulighet til å utveksle på bachelorstudiestedet sitt.

---

¹⁰ Det er vanskelig å spå hvor mange av studentene på studieordningen av 2021 som vil ønske å utveksle på femte studieår, og det er vanskelig å forutsi interessen for å ta en LLM under utveksling blant studentene på studieordningen av 2021. Studieåret 2024/2025 er det 228 studenter som utveksler som del av femte studieår på studieordningen av 2003. 29 av disse utveksler i to semester og fullfører en LLM-grad under utveksling, 7 av disse får kun godkjent 30 studiepoeng fra LLM-graden, fordi de allerede har fullført deler av sitt femte studieår. Tallene var ganske like studieåret 2023/2024: 209 studenter utvekslet som del av sitt femte studieår, 35 for å ta en LLM-grad, hvorav 7 studenter kun fikk godkjent 30 studiepoeng fra LLM-graden fordi deler av femte studieår allerede var fullført.

UiB-forskriften sier følgende:

§ 10-2. Gjenbruk av studiepoeng i ny grad

- (1) Dersom delar av grunnlaget for ei grad allereie inngår i tildelt grad, krevst det:
  - a. for bachelorgrader minst 90 nye studiepoeng med ny spesialisering,
  - b. for integrerte mastergrader minst 90 nye studiepoeng, inkludert eit nytt masterprosjekt og
  - c. for andre mastergrader minst nye 60 studiepoeng, inkludert eit nytt masterprosjekt.e
- (2) Juridisk fakultet kan gjere unntak frå kravet om nytt masterprosjekt når studenten søker om godkjenning av femte studieår på masterprogrammet i rettsvitenskap på grunnlag av ein LLM-grad (Master of Laws) som inneheld eit skriftleg arbeid som fyller dei krav som gjeld for eit masterprosjekt i rettsvitenskap.

Denne regelen gjør altså at studenter som tas opp til femårig masterprogram i rettsvitenskap og får faglig godkjenning av de tre første studieårene på bakgrunn av en bachelorgrad, kun kan få godkjent 30 studiepoeng fra utveksling som del av masterprogrammet. Disse studentene er i en lignende kategori som studenter som alt har påbegynt eller avlagt 30 studiepoeng på femte studieår: Dersom de tar en LLM vil kun 30 studiepoeng kunne godkjennes som del av graden ved UiB, selv om LLM-programmet er på 60 eller 90 studiepoeng. Forskjellen er at studentene nevnt over, *selv har valgt* å også avlegge studiepoeng fra femte studieår ved UiB, mens studentene med godkjenning av 180 studiepoeng fra andre studiesteder *må* avlegge 30 studiepoeng på femte studieår ved UiB. Selv om dette skiller de to studentgruppene fra hverandre, foreslås det å likebehandle disse studentene når det gjelder muligheten for å nomineres til et LLM program når de søker om utveksling. Jevnlige henvendelser fra denne studentgruppen har vist at også disse studentene ønsker mulighet til å ta en LLM-grad under utveksling, til tross for at kun 30 studiepoeng fra LLM-graden kan godkjennes som del av masterprogrammet i rettsvitenskap, og det å ta en LLM under utveksling dermed vil føre til (minst) ett semester forsinkelse i studieløpet. Når det foreslås å også la studenter som kun kan få godkjent 30 studiepoeng fra utveksling nomineres til en LLM er det fordi de samme hensynene som nevnt over gjør seg gjeldende også for disse studentene (fordeler gjennom avtale som man ikke får om man søker «på egen hånd», samt at studenter som søker på egen hånd krever mer administrative ressurser).

Forsinkelse og gjennomstrømming

Ulempen med å videreføre muligheten til å bli nominert til et LLM-program selv om kun deler av LLM-programmet vil godkjennes som del av mastergraden i rettsvitenskap er at LLM-studiene vil føre til forsinkelse av når disse studentene oppnår mastergraden i rettsvitenskap. Dette kan bli en ulempe for fakultetet når finansieringssystemet fra og med 2025 legger økt vekt på gjennomstrømming og at studentene skal fullføre studiet på normert tid, selv om UiBs nye finansieringsmodell foreløpig legger opp til at dette dekkes inn sentralt. Når det likevel foreslås å tillate nominasjon til LLM også i tilfeller der kun 30 studiepoeng fra LLM-programmet kan eller skal inngå i graden her hjemme, er det fordi studentene, som nevnt over, *uansett* vil kunne søke opptak til LLM-program på egen hånd og få støtte fra Lånekassen til dette. Så lenge retten til pause fra studiene ikke allerede er brukt tidligere i studiet, vil studentene få forhåndsgodkjenning av utveksling i ett semester (30 studiepoeng fra LLM-programmet), og ha rett på pause fra studiene i inntil to semester for å fullføre LLM-programmet. Dette vil føre til den samme forsinkelsen som hvis fakultetet ikke tillater nominasjon til utveksling, men vil

hindre studentene i å nyte godt av fordelene som er fremforhandlet som del av fakultetets LLM-avtaler, og i tillegg føre til merarbeid for utvekslingsadministratorene.

Generell opprydding

I desember 2022 ble Utfyllende regler endret slik at regler for både studieordningen av 2003 og studieordningen av 2021 ble synliggjort samtidig. Studieårene 2023/2024 og 2024/2025 skulle studenter på studieordningen av 2003 kunne utveksle uten endring fra tidligere, samtidig som studenter på studieordningen av 2021 skulle kunne utveksle på 3. studieår og med noe endrede muligheter på 5. studieår. Det har derfor vært nødvendig med ulike regler for utveksling.

Selv om det vil være noen studenter fra studieordningen av 2003 som fortsatt skal utveksle i løpet av studieåret 2025/2026¹¹, vil det i hovedsak være studenter fra studieordningen av 2021 som skal utveksle fra og med studieåret 2025/2026. Både av praktiske hensyn og av ressurs hensyn vil det ikke være mulig å behandle studentene som skal utveksle som del av femte studieår ulikt avhengig av hvilken studieordning studentene opprinnelig tilhører. For utveksling som skal skje fra og med studieåret 2025/2026 fjernes altså skillet mellom hva som gjelder for studieordningen av 2003 og studieordningen av 2021 og reglementet for utveksling vil gjelde for alle studenter uavhengig av hvilken studieordning man opprinnelig har begynt på. Det er derfor gjort en opprydding der regler som gjaldt for studieordningen av 2003 er fjernet, eller foreslått videreført sammen med reglene som til nå har vært bestemt for utveksling på femte studieår av studieordningen av 2021. Det er også gjort en opprydding slik at regler som gjelder ved utveksling på både tredje og på femte studieår ikke gjentas for hvert av studieårene.

I tillegg til at utveksling er mulig på 3. studieår, er endringen til at det kun er emner på masternivå som godkjennes som del av femte studieår den viktigste endringen ved utveksling på studieordningen av 2021 sammenlignet med studieordningen av 2003. Utvekslingsavtaler som kun gir tilgang til emner på bachelornivå og som på ny studieordning dermed kun kan brukes på 3. studieår, har siden høsten 2022 vært markert med parentes rundt 5. studieår i avtalenavnet, og i informasjon til studentene har det siden da blitt opplyst om at avtaler med parentes rundt 5. studieår ikke lenger vil kunne benyttes av femteårsstudenter fra og med studieåret 2025/2026. Opplysningene om hvilke emner man kan ta ved disse universitetene har siden høsten 2022 inneholdt informasjon om at emner fra disse universitetene godkjennes som valgemenner på 3. studieår, og som spesialemenner på 5. studieår kun i studieårene 2023/2024 og 2024/2025. Videre har studenter på studieordningen av 2003 som har oppsøkt veiledning fordi de visste de ville komme til å utveksle senere enn studieåret 2024/2025, i lang tid blitt informert om endringene i hvilke avtaler som ville komme til å bli tilgjengelig for dem fra og med studieåret 2025/2026. Det anses derfor som rimelig at studenter på studieordningen av 2003 likebehandles med studenter på studieordningen av 2021 ved nominasjon til, og saksbehandling av utveksling fra og med studieåret 2025/2026.

---

¹¹ Heng, permisjon etc.

Endelig godkjenning av utveksling som er gjennomført studieåret 2024/2025 eller tidligere

Det eneste stedet det fortsatt skiller mellom studieordningen av 2003 og det som vil reglene som gjelder for alle, er punkt under dagens § 6-1 Emner som kan forhåndsgodkjennes, punkt 2 *Følgende gjelder for studenter på studieordningen av 2003*. Disse reglene må fortsette å gjelde inntil studenter som er på utveksling studieåret 2024/2025 har fullført utvekslingsoppholdet og fått innvilget faglig godkjenning. Forhåndsgodkjenninger gjort for studieåret 2024/2025 er gjort i tråd med reglementet som gjaldt på tidspunkt for forhåndsgodkjenning, og dette åpner for at emner på bachelornivå kan godkjennes som del av femte studieår når det er bare er slike emner som er tilgjengelig.

Fra og med studieåret 2025/2026 blir dette en unntaksregel som kun gjelder utveksling som allerede er gjennomført i løpet av studieåret 2024/2025. Derfor foreslås det at punktet flyttes sist i § 6-1 og at det legges til en presisering av at ny § 6-1-4 (tidligere § 6-1-2) gjelder for utveksling som er gjennomført til og med studieåret 2024/2025.

Forslag til endringer

De foreslåtte endringene i reglementet er vist i tabellen nedenfor. Ny tekst er markert med rød skrift. Tekst som foreslås slettet er markert med gjennomstrekning. Der det foreslås endret nummerering eller bokstavering er dette forklart i høyre kolonne og så vidt mulig markert med rød nummerering eller bokstavering.

§ 6-1 Emner som kan forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes	
<p>1. <i>Følgende gjelder for alle:-</i></p> <p>a. § 5-1 om rett til faglig godkjenning gjelder tilsvarende for emner avlagt under utveksling ved utenlandske institusjoner.</p> <p>b. Ved vurdering av kravet til "tilsvarende dybde" må det tas hensyn til variasjonene i utdanningsstruktur og rettssystem. Ved vurdering av "tilsvarende omfang" legges ECTS-systemet til grunn (1 ECTS = 1 studiepoeng). Ved faglig godkjenning av utdanning fra institusjoner som ikke bruker ECTS-systemet, beregnes omfang ut fra hva som utgjør fulltidsstudium for den juridiske graden ved den aktuelle institusjonen.</p> <p>2. <i>Utteksling på tredje studieår</i> ~~Følgende gjelder for studenter på studieordningen av 2021:-~~</p> <p>a. Rettsvitenskapelige emner på bachelornivå og høyere kan forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes som 30 studiepoeng tilhørende vårsemesteret på tredje studieår.</p>	<p>Tidligere § 6-1-2 er flyttet til sist i § 6-1</p> <p><i>Tidligere § 6-1-3 blir nå §6-1-2. Endret overskriften</i></p>

b. Studenter som reiser på utveksling på tredje studieår skal gjennomføre emnet JUS233 Komparativ rett (2 studiepoeng), jf. [Studieplanen](#) i utvekslingssemesteret. Det gis ikke fritak fra JUS233 Komparativ rett.

3. **Utteksling på femte studieår**

a. Rettsvitenskapelige emner på masternivå kan forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes som valgfrie emner på femte studieår. ~~Videre begrensninger kan vedtas fram til utgangen av 2024 i forbindelse med utforming av nytt femte studieår.~~

b. **Se § 5-10 for regler om godkjenning av masteroppgave.** ~~Reglene for faglig godkjenning av masteroppgave i § 5-10 gjelder også for studenter på utveksling på femte studieår i studieordningen av 2021. Videre begrensninger kan vedtas fram til utgangen av 2024 i forbindelse med utforming av nytt femte studieår.~~

4. *Følgende gjelder for studenter på studieordningen av 2003 **for utveksling gjennomført i studieåret 2024/2025 eller tidligere:***

a. Som hovedregel kan bare emner som er på masternivå på vertsinstitusjonen forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes i masterprogrammet i rettsvitenskap.

b. Emner på bachelornivå kan kun forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes der det bare er slike emner som er tilgjengelig. Emnene som forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes skal være på så høyt faglig nivå som mulig. Juridiske fag i rettsystemer som ligger fjernt fra det norske, som for eksempel common law land (trust, equity, contract, tort mv.) kan gis faglig godkjenning som tilsvarende spesialemer på femte studieår ved fakultetet, selv om faget ikke er på masternivå i vedkommende land.

c. Emner på førsteårsnivå i et grunnstudium kan kun forhåndsgodkjennes og faglig godkjennes dersom emnet er obligatorisk for innreisende utvekslingsstudenter ved vertsinstitusjonen.

d. Se § 5-10 for regler om godkjenning av masteroppgave.

Lagt til ny overskrift og punkt 3, og endret bokstavering fra c og d til a og b.

Tatt bort den særlige henvisningen til studieordningen av 2021 og fjernet forbehold om videre begrensninger. §5-10 er enda ikke oppdatert i tråd med det som gjelder for studieordningen av 2021. Forslag til justering av reglene i tråd med det som er skissert i denne saken vil bli lagt frem for SU ila. våren.

Tidligere Punkt 2 «Følgende gjelder for studenter på studieordningen av 2003 (...)» er flyttet til sist i §6-1 (nå punkt 4) siden dette fra 2025/2026 vil være unntaket som gjelder for utveksling gjennomført til og med 2024/2025. Lagt til at dette gjelder for utveksling til og med studieåret 2024/2025.

<p>§ 6-2 Grenser for nominasjon til utveksling, forhåndsgodkjenning og faglig godkjenning — studieordning av 2003</p>	<p><i>Hele dagens §6-2 fjernes. Fra 2025/2026 vil dagens §6-3 (som blir ny §6-2) gjelde alle studenter uavhengig av studieordning</i></p>
<p>1. ~~Det kan gis forhåndsgodkjenning for — og senere faglig godkjenning av — emner tilsvarende 30 studiepoeng spesialemer, og/eller skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven (30 studiepoeng). Disse skal inngå i graden jf. § 8-1 nr. 5.~~</p> <p>-</p> <p>2. ~~En student som ifølge utdanningsplanen ligger an til å bestå 30 studiepoeng på femte studieår før utveksling, kan kun få nominasjon til utveksling, og senere forhåndsgodkjenning av emner, i ett semester, eller et LLM-program. Dersom studenten har bestått 30 studiepoeng spesialemer, forutsetter nominasjon og forhåndsgodkjenning at utveksling skal skje til et universitet der det er mulig å gjennomføre skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven.~~</p> <p>-</p> <p>3. ~~Studenter som oppfyller kravene til 30 studiepoeng med spesialemer i graden, men som enda ikke oppfyller kravet til engelsk spesialemerne blir ikke nominert til utveksling for å ta ytterligere spesialemer.~~</p> <p>-</p> <p>4. ~~Ved forhåndsgodkjenning av delstudier i skandinavisk-språklige land må minst ett av emnene ha ikke-skandinavisk undervisningsspråk.~~</p> <p>-</p> <p>5. ~~Reglene for faglig godkjenning av masteroppgave i § 5-10 gjelder også for studenter på utveksling.~~</p> <p>-</p> <p>6. ~~Fakultetet gir bare forhåndsgodkjenning for fulltidsstudier.~~</p>	<p>§ 6-2-2 videreføres som del av ny §6-2 (se nedenfor)</p>
<p>§ 6-3 Grenser for nominasjon til utveksling, forhåndsgodkjenning og faglig godkjenning — studieordningen av 2021</p>	<p><i>Spesifisering av hvilken studieordning det gjelder fjernes. Dagens § 6-3 blir ny § 6-2 som følge av at gammel §6-2 slettes.</i></p>
<p>1. Følgende gjelder for alle</p> <p>Fakultetet gir bare forhåndsgodkjenning for fulltidsstudier.</p> <p>Ved forhåndsgodkjenning av delstudier i skandinavisk-språklige land må minst ett av emnene ha ikke-skandinavisk undervisningsspråk.</p>	<p><i>Dagens punkt 3 er flyttet først slik at det blir gjennomgående at det som gjelder for alle kommer først, mens det deretter skilles mellom tredje</i></p>

<p>2. <i>Utvexling på tredje studieår</i></p> <p>Det kan gis forhåndsgodkjenning for – og senere faglig godkjenning av – emner tilsvarende 30 studiepoeng valgmemner på tredje studieår. Disse skal inngå i graden jf. § 8-1 nr. 5.</p> <p>3. <i>Utvexling på femte studieår</i></p> <p>a. Det kan gis forhåndsgodkjenning for - og senere faglig godkjenning av - emner tilsvarende 30 eller 60 studiepoeng på femte studieår. Disse skal inngå i graden jf. § 8-1 nr. 5.</p> <p>b. En student som ifølge utdanningsplanen ligger an til å bestå 30 studiepoeng på femte studieår før utveksling, kan kun få nominasjon til utveksling, og senere forhåndsgodkjenning av emner, i ett semester, eller et LLM-program.</p> <p>Dersom studenten har bestått, eller ligger an til å bestå, 30 studiepoeng valgfrie spesialmemner på femte studieår, forutsetter nominasjon og forhåndsgodkjenning at utveksling skal skje til et universitet der det er mulig å gjennomføre skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven.</p> <p>c. En student som allerede har fått faglig godkjenning av 180 studiepoeng som del av graden kan kun få forhåndsgodkjenning for – og senere godkjenning av – emner tilsvarende 30 studiepoeng på femte studieår. Studenten kan likevel få nominasjon til et LLM-program.</p> <p>Nærmere regler om nominasjon til utveksling, forhåndsgodkjenning og faglig godkjenning for femte studieår på studieordningen av 2021 vil bli vedtatt når arbeidet med utforming av nytt femte studieår er fullført.</p>	<p>og femte studieår (ref. oppbygging i §6-1). I tillegg er siste del av dagens punkt 3 (fulltidsstudier) flyttet før det om språk i om. fulltidsstudier gjelder alle, mens språk kun er relevant for den håndfullen som utveksler i Skandinavia.</p> <p>Lagt til bokstavering</p> <p>Mulighet for LLM der kun 30 vil inngå videreføres fra studieordningen av 2003 til studieordningen av 2021</p> <p>Videreført fra 2003-ordningen men endret fra spesialmemner til valgfrie emner slik at det dekker både spesial- og fordypningsemne.</p> <p>Studenter som kun kan få godkjent 30 sp. pga. godkjenning av tidligere utdanning, likebehandles med studenter som alt har avlagt 30 sp. på 5. studieår.</p> <p>Forbehold om nærmere regler fjernes.</p>
<p>~~§ 6-4 Regler om saksbehandling i forbindelse med utveksling – studieordningen av 2003~~</p>	<p>Hele dagens §6-4 fjernes. Fra 2025/2026 vil dagens §6-5 (som blir ny §6-</p>

	4) gjelde alle studenter uavhengig av studieordning
<ol style="list-style-type: none"> 1. ~~Etter bestått tredje studieår i studieordningen av 2003 kan studenter reise på utveksling som en del av masterprogrammet. Det er et vilkår at minst 60 studiepoeng er bestått i rettsstudiet ved UiB. Studenter som er tatt opp på MAJUR-2, eller som har fått godkjent de tre første studieårene på bakgrunn av tidligere studier, kan nomineres til utveksling hvis de har bestått minst 40 studiepoeng i rettsstudiet ved UiB.~~ - 2. ~~Fra og med studieåret 2025/2026: Når det er flere søkere enn antall studieplasser til et bestemt sted, avgjøres uttaket ved loddtrekning mellom de kvalifiserte søkerne.~~ - 3. ~~For å legge forholdene til rette for størst mulig utbytte fra utveksling, utover det rent faglige utbyttet, nominerer fakultetet maksimalt åtte studenter til samme universitet i samme semester. Dette gjelder i de tilfellene utvekslingsavtalen ikke allerede setter en lavere grense. Begrensningen gjelder ikke for utveksling for å ta en LLM.~~ - 4. ~~Studenter som har fått innvilget forhåndsgodkjenning av delstudier i utlandet må søke om endelig godkjenning. Studenter skal søke om endelig godkjenning av delstudier i utlandet senest én måned etter at offisiell dokumentasjon på oppnådd resultat er mottatt.~~ - 5. ~~En student som har fått forhåndsgodkjent, og har bestått, spesialemnene som delstudier i utlandet, kan ikke ta ytterligere spesialemner i mastergraden, og vil ikke få innvilget godkjenning av valg eller spesialemner fra andre institusjoner i graden sin.~~ - 6. ~~Der delstudier i utlandet utgjør de siste emnene i graden, skal dato for oppnådd grad settes til dato for vedtak om faglig godkjenning av disse.~~ 	
<p>§ 6-53 Regler om saksbehandling i forbindelse med utveksling – studieordningen av 2021</p>	<p><i>Spesifisering av hvilken studieordning det gjelder slettes. § 6-5 blir ny § 6-3 som følge av at gammel § 6-2 og § 6-4 slettes.</i></p>
<p>1. <i>Følgende gjelder for alle</i></p>	<p><i>Regler som gjelder for alle, er samlet i §6-3-1 istedenfor å gjentas under tredje</i></p>

<p>a. Når det er flere søkere enn antall studieplasser til et bestemt sted, avgjøres uttaket ved loddtrekning mellom de kvalifiserte søkerne.</p> <p>b. For å legge forholdene til rette for størst mulig utbytte fra utveksling, utover det rent faglige utbyttet, nominerer fakultetet maksimalt åtte studenter til samme universitet i samme semester. Dette gjelder i de tilfellene utvekslingsavtalen ikke allerede setter en lavere grense.</p> <p>c. Studenter som har fått innvilget forhåndsgodkjenning av delstudier i utlandet må søke om endelig godkjenning. Studenter skal søke om endelig godkjenning av delstudier i utlandet så snart senest én måned etter at offisiell dokumentasjon på oppnådd resultat er mottatt.</p> <p>2. Utveksling på tredje studieår:</p> <p>a. Etter bestått første- og andre studieår kan studenter reise på utveksling som en del av tredje studieår – vårsemesteret.</p> <p>b. En student som har fått forhåndsgodkjent, og har bestått, 6. semester i masterprogrammet som delstudier i utlandet, kan ikke ta ytterligere valgemner på bachelornivå i mastergraden, og vil ikke få innvilget godkjenning av valgemner fra andre institusjoner i 6. semester av graden sin.</p> <p>3. Utveksling på femte studieår:</p> <p>a. Etter påbegynt fjerde studieår kan studenter nomineres til utveksling som en del av femte studieår.</p> <p>b. Studenter på MAJUR-2 kan utveksle etter å ha ~~påbegynt~~ fullført sitt første studieår. Dersom ikke hele første studieår er bestått før utveksling, kan det gjøres unntak fra hovedregelen om at 60 studiepoeng skal være avlagt ved UiB før utveksling. Det samme gjelder for studenter som har fått godkjent de tre første studieårene på bakgrunn av tidligere studier.</p> <p>c. Begrensningen på maksimalt åtte studenter til samme universitet i samme semester gjelder ikke for utveksling for å ta en LLM.</p> <p>d. ~~Studenter som har fått innvilget forhåndsgodkjenning av delstudier i utlandet må søke om endelig godkjenning.~~ En</p>	<p><i>og femte studieår. Nummerering og bokstavering i ny §6-3 er dermed endret sammenlignet med gammel §6-5.</i></p> <p><i>Grensen på maksimalt 8 studenter videreføres for både 3. og 5. studieår. Unntaket som gjelder LLM videreføres i § 6-3-3-b</i></p> <p><i>Frist på én måned er endret til «så snart offisiell dokumentasjon foreligger». Dette for å unngå at studentene forsinkes hverandre når vi etter effektivisering av saksbehandling på 3. studieår saksbehandler endelig godkjenning samlet for studenter som har vært ved samme universitet.</i></p> <p><i>§ 6-3-3-b=) Endret fra «påbegynt» til «fullført» for å tydeliggjøre hva som er normalen og forventningen. Andre ledd åpner for at studenter likevel kan nomineres før vi vet om de vil bestå 60 sp før utveksling, og at utveksling kan gjennomføres også i de tilfellene ikke alle</i></p>
--	---

<p>student som har fått forhåndsgodkjent, og har bestått, de valgfrie emnene på femte studieårspesialemnene som delstudier i utlandet, kan ikke ta ytterligere valgfrie emner spesialemnene på femte studieår, og vil ikke få innvilget godkjenning av valgfrie emner spesialemnene fra andre institusjoner i graden sin.</p> <p>~~e. Ytterligere regler om saksbehandling i forbindelse med utveksling på femte studieår på studieordningen av 2021 vil bli vedtatt når arbeidet med utforming av nytt 5. studieår er fullført.~~</p> <p>e. Der delstudier i utlandet utgjør de siste emnene i graden, skal dato for oppnådd grad settes til dato for vedtak om faglig godkjenning av disse.</p>	<p>4. årsemner blir fullført før utveksling.</p> <p>§ 6-3-3-c) Unntaket for LLM videreføres fra studieordningen av 2003 til studieordningen av 2021.</p> <p>Første del av §6-3-3-d) dekkes nå av §6-3-1-c).</p> <p>§ 6-3-3-d) Videreført fra studieordningen av 2003 til studieordningen av 2021, men endret fra spesialemnene til valgfrie emner på femte studieår for å dekke både spesialemnene og fordypningsemnene.</p> <p>Tidligere § 6-3-3-e) Forbehold om ytterligere regler fjernes.</p> <p>Nåværende § 6-3-3 e) Dato for gradsoppnåelse er videreført.</p>
<p>§ 6-64 Studier i utlandet utenom fakultetets utvekslingsavtaler</p>	<p>Tidligere §6-6 blir ny §6-4.</p>
<p>Reglene i kapittel 6 og i §§ 5-1, 5-2 og 5-10 gjelder tilsvarende for studenter som søker, og får opptak til, studier i utlandet utenom fakultetets utvekslingsavtaler.</p>	

forslag til vedtak:

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet endres som foreslått.

12.11.2024
INTØ

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 66/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Endringer i emnebeskrivelsene for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett og JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe

---

Denne saken må ses i sammenheng med sak 62/24-2 Evaluering JUS232, JUS233 og JUS2320.

De to emnene JUS232 Rettshistorie og komparativ rett og JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe ble gjennomført for første gang våren 2024.¹ Fra våren 2024 har emnene stor grad av felles undervisning, og den obligatoriske oppgaven ble våren 2024 gjennomført som et gruppearbeid i grupper sammensatt av studenter fra begge emner.

I disse emnene bringes norske studenter og internasjonale utvekslingsstudenter sammen, og emnene har en viktig funksjon i å sikre «internasjonalisering hjemme» for studenter på femårig masterprogram i rettsvitenskap, og bidrar til oppnåelsen av læringsmålet på programnivå som dreier seg om å kunne samarbeide med jurister fra andre land, forstå og gjøre seg nytte av deres perspektiv på felles rettslige utfordringer og bidra med norske perspektiv, i tillegg til læringsmålene om å beherske engelsk fagspråk. For de internasjonale studentene gir samundervisningen av de to emnene større mulighet for å komme i kontakt med norske studenter enn det de øvrige engelske emnene gjør, etter som det er færre norske studenter på de andre engelske emnene ved fakultetet enn det som er tilfellet når JUS232 og JUS2320 undervises sammen.

Første gangs gjennomføring av emnene viste at måten obligatorisk oppgave var innrettet, krevde for mye administrasjon og for mange manuelle operasjoner knyttet til sammensetting av grupper på tvers av to emner, i tillegg til at gruppene ble satt sammen tidlig i semesteret og dermed krevde mye oppfølging og fortløpende endringer etter hvert som enkelte internasjonale studenter helt frem til semesterregistreringsfristen endrer planer for hvilke engelske emner de ville ta..

Tilbakemeldinger i studentevalueringen tydet også på at gruppene på 5-6 studenter var for store til at alle studenter bidro like mye, og dette skapte frustrasjon hos de av studentene som endte med å ta et stort ansvar for gruppeoppgaven. I tillegg var det krevende for studentene å finne tidspunkt å møtes for å jobbe sammen med oppgaven, når så mange studenter skulle samarbeide.

På bakgrunn av erfaringene fra første gangs gjennomføring samt tilbakemeldinger fra studentene, har emneansvarlig Sören Koch, sammen med studieadministrasjonen og studiedekanen, sett på hvordan den obligatoriske oppgaven kan innrettes på en måte som ikke krever ekstra administrasjon, sikrer jevnere deltakelse fra alle studenter og samtidig ivaretar målet om samhandling og læring på tvers av de to studentgruppene.

Løsningen som nå foreslås for obligatorisk oppgave i de to emnene, er inspirert av vurderingsformen som ble bestemt for emnet JUS233 Komparativ rett. Dette emnet ble også gjennomført første gang våren 2024, og det var gode erfaringer med vurderingsformen.

Nærmere om forslag til endret obligatorisk undervisningsaktivitet

Endringene i de obligatoriske arbeidskravene i de to emnene knytter seg altså til obligatorisk oppgave. Obligatoriske arbeidskrav knyttet til storgruppene i JUS232 videreføres uendret.

Per i dag består obligatorisk oppgave i JUS232 i å levere inn en gruppeoppgave skrevet sammen med totalt 5-6 studenter i grupper satt sammen av studenter fra både JUS232 og JUS2320. Studentene måtte i tillegg først levere inn en individuell del som ble kommentert av medstudenter.

I JUS2320 bestod obligatorisk oppgave av det samme som i JUS232, men i tillegg til kommentarer fra medstudenter, så fikk studentene også kommentarer fra en vitenskapelig ansatt på den individuelle delen.

Fra våren 2025 vil obligatorisk oppgave for studentene på JUS232 isteden bestå av å gjennomføre en samtale med en medstudent fra en annen rettskultur enn sin egen, altså en av utvekslingsstudentene ved fakultetet. På samme måte skal studentene på JUS2320 gjennomføre en samtale med medstudent fra norsk rettskultur. I samtalen skal de sammenligne sine lands rett og rettskultur innenfor et selvvalgt tema. Samtalen skal spilles inn i podkast-format og leveres inn som en lydfil.

I tillegg skal hver student, i begge emner, hver for seg skrive et refleksjonsnotat med ordgrense 500 ord basert på erfaringene fra samtalen.

Lydfil, refleksjonsnotat og et skjema som bekrefter at begge parter i samtalen erinforstått med formålet med samtalen og samtykker til at dette leveres som en obligatorisk oppgavebesvarelse ved det juridiske fakultet, skal leveres inn samlet av hver student.

I tillegg til at denne innretningen vil forenkle administrasjonen av obligatorisk oppgave, tror vi også at det vil øke den faktiske interaksjonen mellom norske og internasjonale studenter når studentene samarbeider to og to istedenfor i gruppe, og den ene delen av oppgaven skal gjennomføres muntlig og ikke skriftlig. Studentevalueringen i JUS233 viste at studentene lærte mye av intervju som vurderingsform, og også emneansvarlig beskriver i sin rapport (se sak 62/24-2) intervju som en læringsaktivitet studentene har fått mye ut av.

Andre endringer

I tillegg til at den obligatoriske undervisningsaktiviteten foreslås endret, er det gjort justeringer både under overskriftene Mål og innhold/Objectives and Content, Læringsutbytte/Learning Outcome og Arbeids og undervisningsformer (JUS232). Det meste følger naturlig av endringene i obligatorisk undervisningsaktivitet, mens noe er omformuleringer, forbedringer og opprydding.

I JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe foreslås det i tillegg en endring under overskriften Forms of Assessment der ordgrensen for hjemmeeksamen økes fra 2000 til 2500. Dette fordi studentene ikke lenger skal skrive og levere inn en individuell deloppgave før skriving av felles gruppeoppgave som del av de obligatoriske arbeidskravene.

De to emnebeskrivelsene slik de er foreslås å være fra og med våren 2025, følger som vedlegg.

forslag til vedtak:

Endringene i emnebeskrivelsene for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett og JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe vedtas som foreslått.

Vedlegg 1: Justert emnebeskrivelse for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett

Vedlegg 2: Justert emnebeskrivelse for JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe

Vedlegg 1: Justert emnebeskrivelse for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett

Dokumentet her inneholder kun de deler av emnebeskrivelsen som det er foreslått endringer i. De deler av emnebeskrivelsen som det ikke er foreslått endringer i, er ikke gjengitt her.

For fullstendig emnebeskrivelse slik den ser ut per i dag, inkludert de deler som ikke foreslås endret, finnes her: <https://www4.uib.no/emner/JUS232>

Mål og innhald / Objectives and Content

In an era of strong internationalization of law, lawyers need an understanding of foreign legal cultures and comparative legal methods. By engaging in legal historical and comparative studies of Norwegian and select foreign legal cultures, students gain knowledge and skills essential for contemporary lawyers, including new perspectives on Norwegian law, understanding legal change, and skills needed for cross-border cooperation. A systematic analysis of law in context requires applying an operationalized concept of legal culture which can provide knowledge and understanding of how the law is produced and applied in different legal orders. Comparing legal cultures historically and comparatively will enable students to identify, explain, and analyze similarities and differences among legal cultures.

The historical perspective provides the students with understanding for the origin and development of the contemporary legal cultures, their specific features and challenges when handling the internationalization of law.

The primary aim of the course is to enhance students' ability to understand, evaluate, discuss, and critically analyze Norwegian law from a comparative perspective. Additionally, the course seeks to improve students' academic reflection skills, including the use of proper references, stylistic choices, and the identification of research questions, and framing conclusions. Moreover, students will develop the ability to critically review academic texts. The course also provides an opportunity for students to interact and collaborate with peers from different legal cultures, promoting internationalization at home. Furthermore, it offers foundational knowledge of the methods, aims, and functions of legal historical research, along with an understanding of the historical roots of selected contemporary legal cultures. Lastly, much of the teaching and most of the materials on comparative law are in English, enabling students to acquire and use vocabulary in both English and Norwegian within the context of comparative law.

Learning in multicultural classes and planning and carrying out a conversation with a student from a different legal background, in a podcast-format, will contribute to a fertile environment for learning. This experience-based learning environment will enable the students to communicate with lawyers from diverse legal-cultural and linguistic backgrounds.

Learning outcomes /Læringsutbytte

Knowledge

Students shall be able to

- 1) describe the difference between a narrow and a wide concept of legal culture,
- 2) describe the legal-cultural model and its elements: institutionalized constitutional values, norm production, conflict resolution, legal education and ideal of justice, legal method, degree and attitude towards professionalization and internationalization,

- 3) describe and explain changes within, and interaction between, elements of the legal-cultural model,
- 4) describe the historical preconditions and developments of the Norwegian and other (select) legal cultures, and the merits and limitations of periodization and categorizations,
- 5) explain the difference between primary and secondary sources in legal history,
- 6) identify the central features of the English, French, German, Norwegian and other Nordic legal cultures, and the main notions of legal traditions such as Civil Law and Common Law, and other forms of classifications and taxations, such as legal families and legal systems etc.
- 7) explain basic concepts in legal comparative methods including the object of comparison, selection of jurisdictions studied, the comparative method and identification and explanation of similarities and differences,
- 8) describe the basic requirements for producing, structuring, and evaluating academic texts, including when and how to make references to sources.

Skills

Students shall be able to

- 1) use the legal-cultural model to analyze the interaction between the institutional and intellectual structures of legal cultures and particularly the elements of the legal-cultural model, and to analyze and explain legal-cultural changes,
- 2) critically evaluate the merits and limits of the historical and comparative dimensions of the legal-cultural model,
- 3) identify, use, and interpret historical legal sources to analyze the development of law in legal cultures in a European and global context,
- 4) conduct legal comparisons by identifying the object of comparison, selecting appropriate jurisdictions, selecting an appropriate method of comparison, identifying similarities and differences, and providing plausible explanations for the findings (cf. the COMPASS formula),
- 5) explain how the legal cultural model and the other comparative methods can be applied in comparative law and the advantages and disadvantages of the methods,
- 6) discuss the merits and limitations of classifications particularly the distinction between civil- and common law, comparative methods, and selected key concepts in comparative law,
- 7) identify and explain legal-cultural similarities and differences in particular among the English, French, German, Norwegian and other Nordic legal cultures,
- 8) write and critically assess academic texts in both Norwegian and English,
- 9) communicate in oral and written format and collaborate with lawyers who are native speakers of other languages and educated in other legal cultures than the Norwegian one.

General competence

Students shall achieve the competence to

- 1) understand and appreciate the importance of historical perspectives on the domestic and other legal cultures,
- 2) understand and appreciate law as a legal-culturally embedded phenomenon,
- 3) communicate and discuss legal issues with foreign lawyers based on an appreciation for legal-cultural differences,
- 4) actively participate in current international legal debates by providing a Norwegian perspective,
- 5) write and review papers in accordance with academic standards in Norwegian and English,
- 6) work in international teams of lawyers,
- 7) present the results of legal cultural, comparative, or historical studies orally and in writing to an audience of international lawyers, in English.

Arbeids- og undervisningsformer / Teaching and learning methods

- Lectures, including recordings of selected lectures from earlier years'
- Seminars
- Assignments
- Peer review and teacher comments on assignments
- Work in relation to the seminars
- Workshop in academic writing
- Recording of a conversation with a student from a legal culture different from their own

Obligatorisk undervisningsaktivitet / Compulsory Assignments and Attendance

Together with JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe:

Together with a student from a different legal culture, each student must plan and record a conversation, designed and produced in a podcast-format.

Contacting a fellow international student and organising the task is an important part of the assignment, and each student is responsible for finding a conversation partner for the recording.

The recording needs to be at least 10 minutes but should not be much longer than 15 minutes.

In addition to the audio file, each student needs to submit a paper containing reflections on the learning experience (min. 300, max. 500 words), as well as a confirmation form signed by both participants in the conversation. The assignments are considered both as a whole and in their individual parts with pass/fail (not part of the final grading). Only students who have met all requirements are admitted to the final home exam.

I tillegg (kun for JUS232 Rettshistorie og komparativ rett):

- Deltakelse i storgruppe, oppgaveskriving og kommentering er obligatorisk. Utrekningen av deltakelsen blir gjort som fastsatt i [«Retningslinjer for utrekning av obligatorisk deltaking»](#).
- For alle skriftlige arbeider som skal regnes med i obligatoriske arbeidskrav, skal hele oppgaven besvares, og besvarelsen må fylle de kvalitative og kvantitative minstekravene som er fastsatt i [«Krav til skriftlige arbeider på masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB»](#).
- Underkjente elementer i de obligatoriske arbeidskravene kan ikke gjentas før ved neste kurs.
- Kursgodkjenning foreldes ikke.

Vedlegg 2: Justert emnebeskrivelse for JUS2320 Comparing Legal Cultures in Europe

Dokumentet her inneholder kun de delene av emnebeskrivelsen som det er foreslått endringer i. De deler av emnebeskrivelsen som det ikke er foreslått endringer i, er ikke gjengitt her.

Fullstendig emnebeskrivelse slik den ser ut per i dag, inkludert de deler som ikke foreslås endret, finnes her: <https://www4.uib.no/emner/JUS2320>

Objectives and Content

When coming as an exchange student to Bergen, we strongly recommend that you choose this course among the courses you will study in the spring semester. The course is taught during the first part of the semester and introduces Norwegian legal culture, while at the same time inviting you to reflect upon your own country's legal culture from a comparative perspective.

The primary aim of the course is to enhance your ability to understand, evaluate, discuss, and critically analyze foreign law and foreign legal cultures, in particular in comparison to your own legal cultures. Additionally, the course seeks to improve your academic reflection skills, including the use of proper references, stylistic choices, and the identification of research questions, designs and conclusions. You will develop the ability to critically review academic texts. Furthermore, the course offers foundational knowledge of the methods, aims, and functions of legal historical research, along with an understanding of the historical roots of contemporary legal cultures, particularly those of England, France, Germany, and Norway. Lastly, the teaching and the materials are in English, enabling you to acquire and use vocabulary in English within the context of comparative law. Most importantly, the course offers a unique opportunity to get in contact, interact and cooperate with Norwegian students. This will be facilitated by interactive learning experiences such as recording a conversation, designed and produced in the format of a podcast.

The course is co-taught with a course which is mandatory for the Norwegian law students, which means that around two thirds of the students in the classroom will be Norwegian, while one third will be international students from several different countries. There will also be social and cultural activities for the students on the course, so this course serves also as an introduction to your semester in Bergen, and to getting to know the local students and the legal culture of your host country.

In an era of strong internationalisation of law, lawyers need an understanding of both foreign legal cultures and comparative legal methods. By engaging in legal, historical and comparative studies of Norwegian and selected foreign legal cultures, you will gain knowledge and skills essential for contemporary lawyers, including new perspectives of law, understanding legal change and skills needed for cross-border cooperation. A systematic analysis of law in context requires applying an operationalised concept of legal culture which can provide knowledge and understanding of how the law is produced and applied in different legal orders. Comparing legal cultures will enable you to identify, explain and analyse similarities and differences among legal cultures.

Learning in multicultural classes, and planning and carrying out a conversation with a student from a different legal background, in a podcast-format, will contribute to a fertile environment for learning. This experience-based learning environment will enable you to communicate with lawyers from diverse legal-cultural and linguistic backgrounds.

In short, the goals of the course are to:

1. Learn to appreciate and actively use the legal cultural model as an analytical tool for legal comparative analysis.
2. Increase your understanding of selected legal cultures, among them the legal culture of England, Scotland, Norway, Denmark, France and Germany, from a comparative perspective.
3. Improve your ability to communicate with members from other legal cultures and critically evaluate legal cultural challenges, developments and changes both domestically and abroad.
4. Improve your skills in writing and communicating in academic English and identify and overcome potential challenges when working with lawyers or other professionals in an international environment.

Learning Outcomes

At the end of this course, you should be able to:

- identify the main structural elements and the subcategories of the Legal Cultural Model
- describe the difference between a narrow and a wide concept of legal culture,
- describe and explain changes within, and interaction between, elements of the legal-cultural model,
- describe the historical preconditions and developments of the Norwegian and other (selected) legal cultures,
- identify the central features of selected legal cultures,
- describe the merits and limitations of periodization, and the main features of legal traditions such as Civil Law and Common Law, and other forms of classifications and taxations, such as legal families and legal systems etc.
- explain basic concepts in legal comparative methods including the object of comparison, selection of jurisdictions studied, the comparative method and identification and explanation of similarities and differences,
- describe the basic requirements for producing, structuring, and evaluating academic texts, including when and how to make references to sources.
- cooperate with law students from other countries, and gain perspectives on common legal challenges, when interacting with students from legal backgrounds different than your own,
- contribute with perspectives from your own country and legal background.

In addition, you should be able to

- use the Legal Cultural Model in combination with the functional and historical approach to legal comparative research to
- identify,
- describe,
- categorise,

- explain
- and discuss both orally and in writing differences and similarities of institutionalised forms of norm production and conflict resolution as well as the prevailing ideal of justice, legal methods, the degree of and attitude towards professionalization and internationalisation of law and its impacts on selected legal cultures.
- conduct legal comparisons by identifying the object of comparison, selecting appropriate jurisdictions, selecting an appropriate method of comparison, identifying similarities and differences, and providing plausible explanations for the findings (cf. the COMPASS formula),
- discuss the merits and limitations of classifications particularly the distinction between civil- and common law, comparative methods, and selected key concepts in comparative law,
- write and critically assess academic texts in English.

You should improve your ability to

- appreciate the importance of historical perspectives on domestic and other legal cultures,
- appreciate law as a legal-culturally embedded phenomenon,
- critically evaluate the narrative of different legal traditions in Europe, and
- discuss possible challenges and solutions for, but also limits to, the harmonization of legal cultures in Europe
- interpret, discuss and develop legal domestic solutions based on value-based assessments and relevant policy considerations taking into account the specific legal cultural context in which the solution is meant to produce effects.
- communicate both orally and in writing in English
- critically apply established legal comparative terminology and methods and
- to work independently as well as together with another student
- present and evaluate legal analyses, comparisons and points of view in English, both orally and in writing

Compulsory Assignments and Attendance

Together with a Norwegian student, you must plan and record a conversation, designed and produced in a podcast-format. We encourage you to participate in more than one conversation if you have been contacted by several Norwegian students. This will enhance your knowledge, learning and skills.

Contacting a fellow Norwegian student and organising the task is an important part of the assignment, and you are the one responsible for finding a conversation partner for the recording.

The recording needs to be at least 10 minutes but should not be much longer than 15 minutes.

In addition to the audio file, each student needs to submit a paper containing reflections on the learning experience (min. 300, max. 500 words), as well as a confirmation form signed by both participants in the conversation. The assignments are considered both as a whole and in their individual parts with pass/fail (not part of the final grading). Only students who have met all requirements are admitted to the final home exam.

Forms of Assessment

Home exam. Maximum 2500 words in total.

Students who do not pass the examination may re-sit in the following semester if the mandatory assignment or activity has been approved and when the examination result is due to

- legitimate reason for non-attendance (see Section 3-7, paragraph 3 b in the Supplementary Regulations)
- failed result

For rules regarding voluntary re-sit, see Section 3-5.

Exam language:

- Question paper: English
- Answer paper: English

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 67/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Endring av emnebeskrivelse DIGI113 GDPR og personvern

Siden høsten 2022 har DIGI113 GDPR og personvern på 2,5 studiepoeng (emneansvarlige Malgorzata Agnieszka Cyndecka og Liliia Oprysk) blitt tilbudt til alle med studierett ved UiB. Fra høsten 2023 tilbys emnet også til ansatte. Det har vært av stor interesse blant både studenter og ansatte. Siden høsten 2022 har DIGI113 blitt tilbudt hvert semester, med unntak av høsten 2024. Emnet skal tilbys igjen våren 2025 og deretter høsten 2025. I fremtiden skal emnet tilbys kun en gang i året (til høst). Basert på erfaringer fra gjennomføringen av emnet, ønsker emneansvarlige å justere emnebeskrivelsen.

For det første foreslås det å tydeliggjøre at obligatorisk aktivitet kun er gyldig i ett semester. Siden den obligatoriske aktiviteten består av deltakelse i to synkrone webinarer, har det oppstått spørsmål når kandidater bare har deltatt i ett av webinarene.

Det foreslås derfor å legge til følgende setning under «Obligatorisk undervisningsaktivitet»: «Obligatorisk aktivitet er kun gyldig i 1 semester (undervisningssemesteret).»

For det andre foreslås det å endre eksamensformatet slik at eksamen tas hjemmefra. For tiden er vurderingsformen en én-times digital skoleeksamen i form av flervalgseksamen. Dette innebærer at studenter må møte fysisk opp for å ta eksamen, selv om kurset ellers er helt digitalt. Det har vært tilfeller der kandidater ikke har kunnet gjennomføre eksamen på grunn av det fysiske oppmøtekravet. Å legge til rette for en digital skoleeksamen tatt hjemmefra vil muliggjøre at flere kan gjennomføre emnet, siden alle med studierett har tilgang til det. Det foreslås ingen endring av selve eksamensformen; den forblir en én-times digital flervalgseksamen. Det foreslås derfor å endre teksten under «Vurderingsformer» til «Etter kurset avlegges én-times digital skoleeksamen tatt hjemmefra i form av flervalgseksamen».

Det foreslås derfor å endre teksten under «Vurderingsformer» til «Etter kurset avlegges 1 time digital skoleeksamen i form av flervalgseksamen tatt hjemmefra».

Forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen for DIGI113 GDPR og personvern endres i tråd med forslaget fra emneansvarlige fra og med vårsemesteret 2025.

11.11.2024

ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 68/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Unntak fra krav til engelskspråklig emne på 5. studieår - JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving

---

Bakgrunn

I møtet sitt 7. mai 2024 behandlet fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet saken *Forlengelse av prøveperiode for spesialemnet i «Domsanalyse og domsskriving»* (styresak: 34/24). Styret gjorde følgende vedtak:

Prøveperioden for JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving forlenges med ytterligere to år, til utgangen av 2025.

Studieåret 2025/2026 skal 5. studieår i ny studieordning gjennomføres for første gang. De norske spesialemnene på 10 studiepoeng erstattes av fordypningsemner på 20 studiepoeng, og studentene skal i tillegg ta ett spesialemne på engelsk på 10 studiepoeng. Emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving undervises på norsk og er på 10 studiepoeng og passer derfor ikke inn i den nye modellen for 5. studieår.

Forslag

For at emnet skal passe inn i graden til studentene som ønsker å ta det, foreslår vi at studentene som tar JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving, får fritak fra kravet om engelsk spesialemne på femte studieår.

Det er verdt å merke seg at studentene på studieordningen av 2021 også har krav om engelsk valgemne på tredje studieår dersom de ikke velger å reise på utveksling, i tillegg til større innslag av engelsk i undervisningen og på eksamen blant annet i emnene JUS221 Rettsstaten og JUS232 Retts historie og komparativ rett. Selv om studentene som tar JUS266-2-A får fritak fra engelsk spesialemne på 5. studieår, mener vi at læringsmålene på programnivå knyttet til skriftlige og muntlige ferdigheter på engelsk er forsvarlig ivaretatt.

Forslaget innebærer en endring i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 2-2 *Krav om engelskspråklig emne*.

forslag til vedtak:

Studieutvalget vedtar følgende endringer i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 2-2:

§ 2-2 Krav om engelskspråklig emne

1. [...]

2. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021

a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemnene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

b. ~~Før~~ Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, ~~skal minst~~ må velge ett ~~av~~ spesialemnene ~~på femte studieår ha~~ med engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialeemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår.

Kravet om engelskspråklig spesialeemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving studieåret 2025/2026.

07.11.2024
INGVSTR

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 69/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

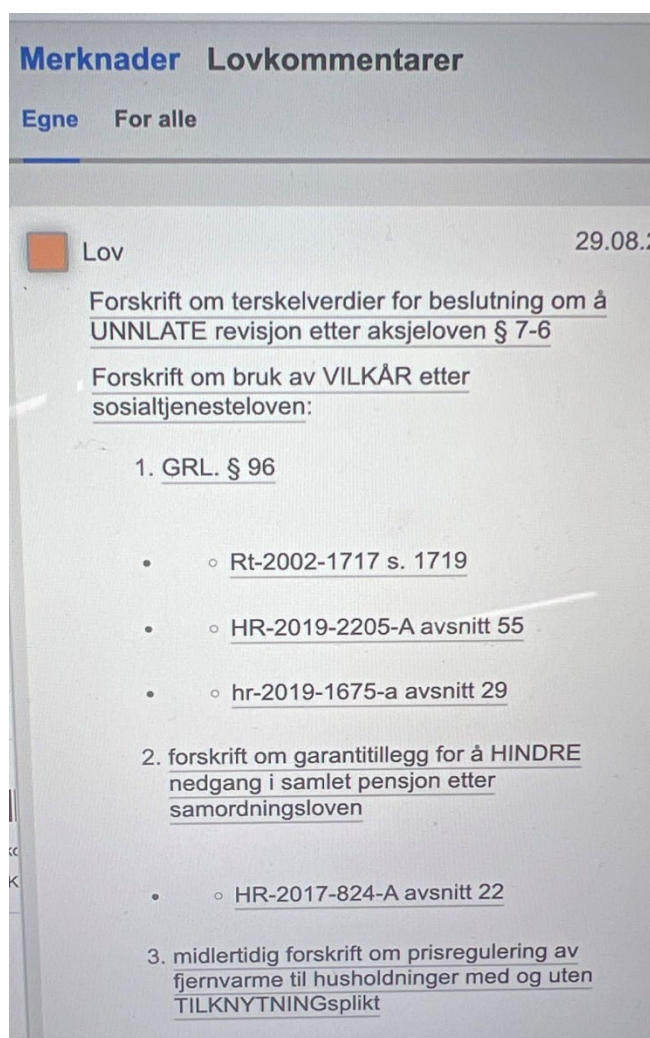
Merknader i Lovdata

Bakgrunn

Fakultetet har blitt oppmerksom på at det er mulig å skrive inn merknader i Lovdata som kun er valgt ut fordi de inneholder noen stikkord som studenten er interessert i å ha med seg på eksamen.

Eksempel:

The screenshot shows a digital document interface with the following content:

- Header: **Merknader Lovkommentarer**
- Filter: **Egne** For alle
- Document Title: **Lov** 29.08.2
- Section: Forskrift om terskelverdier for beslutning om å UNNLATE revisjon etter aksjeloven § 7-6
- Section: Forskrift om bruk av VILKÅR etter sosialtjenesteloven:
- Item 1: GRL. § 96
  - Rt-2002-1717 s. 1719
  - HR-2019-2205-A avsnitt 55
  - hr-2019-1675-a avsnitt 29
- Item 2: forskrift om garantitillegg for å HINDRE nedgang i samlet pensjon etter samordningsloven
  - HR-2017-824-A avsnitt 22
- Item 3: midlertidig forskrift om prisregulering av fjernvarme til husholdninger med og uten TILKNYTNINGSplikt

I dette tilfellet er det ønskelig å minne seg selv på at et VILKÅR for UNNLATELSEsansvar er lovhjemmel (derav Grl. § 96).

I utfyllende regler § 3-8 (4) (a) er det regulert følgende om innarbeidelser:

«4. Innarbeidelser

- a) *Fargekoding: Det er ikke tillatt å nytte fargekoding av enkeltord eller bokstaver på en slik måte at det former ord eller tekst som ellers ikke er tillatt som merknad.*
[...]

Ordet "fargekoding" er valgt i reglementet fordi det var denne typen utheving som var kjent for oss fra den før-digitale eksamenstidsalderen (og henger igjen fra det tidligere regelverket), og fordi det er en funksjon som er ganske tydelig i Lovdata.

Dersom studenten hadde uthevet disse enkeltordene med farger er det ingen tvil om at det ville vært regnet som fusk etter utfyllende regler § 3-8 (4) (a). Gitt at pkt. 4 (a) kun nevner fargekoding er dette tilfellet ikke omfattet av ordlyden. Å skrive inn enkeltord som en skjult «jukselapp» er likevel et ganske åpenbart eksempel på forsøk på fusk.

Det foreslås derfor å gjøre følgende endringer i pkt. 4 (a) i Utfyllende regler ved Det juridiske fakultet § 3-8 (tilskudd markert i rødt):

- a. *Fargekoding og utheving: Det er ikke tillatt å nytte fargekoding eller annen utheving av enkeltord eller bokstaver på en slik måte at det former ord eller tekst som ellers ikke er tillatt som merknad.*

Endringen vil tydeliggjøre at bruk av store bokstaver, men også understreking og eventuelle andre funksjoner i Lovdata som lar studentene differensiere enkeltord/-bokstaver fra andre, for å gi seg selv tilgang til informasjon utover rettskildene, ikke er tillatt.

Forslag til vedtak

§ 3-8 (4) (a) i Utfyllende regler ved Det juridiske fakultet endres til:

- a. *Fargekoding og utheving: Det er ikke tillatt å nytte fargekoding eller annen utheving av enkeltord eller bokstaver på en slik måte at det former ord eller tekst som ellers ikke er tillatt som merknad.*

12.11.2024

ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 70/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Endring av emnebeskrivelse for JUS213 Erstatningsrett – V25

Emneansvarlig for JUS213 Anne Marie Frøseth ønsker å gjøre endringer i emnebeskrivelsen for vårsemesteret 2025.

Søknaden er begrunnet med pensumendringene som SU allerede har godkjent. Videre så er det presisert tydeligere at det ikke kreves detaljert kunnskap om regler om faktisk årsakssammenheng. Så lenge vi har en praktikumsoppgave som prøvingsform, er det ikke praktisk mulig å prøve studentene i dybden i regler om faktisk årsakssammenheng. Og uansett er disse reglene veldig tett knyttet til bevisreglene. Vi prøvde tidligere å knytte temaet opp til sakkyndigbevis ved pasientskade, men dette kom det ikke så mye ut av. Disse tiltakene er evaluert, slik at grunnlaget for beslutningen burde være tilstrekkelig.

Ingen av de foreslåtte endringene i denne emnebeskrivelsen representerer noe grunnleggende nytt. Det meste er mer klargjørende og kosmetiske endringer. Endringene gjelder bare våren 2025, ettersom vi allerede tidlig våren 2025 skal fremme ny sak om emnebeskrivelsene etter revisjon av 1. studieår, som forventes vedtatt i desember 2024.

Det er presisert at studentene ikke skal bruke KI-verktøy i forbindelse med arbeidet med skriftlige obligatoriske innleveringer, inkludert obligatorisk oppgave.

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen endres i tråd med forslaget fra emneansvarlig. Endringene gjelder for vårsemesteret 2025.

11.11.2024
ANNNI

JUS213 Erstatningsrett. Forslag til emnebeskrivelse for 2025-2023

Emnenavn (bokmål)	JUS213 Erstatningsrett
Emnenavn (nynorsk)	JUS213 Skadebot
Emnenavn (kortversjon)	JUS213 Erstatningsrett
Emnenavn (engelsk)	JUS213 Tort Law
Antall studiepoeng	10
Om studienivå, læringsmål og utbyttebeskrivelser	
Nivået gjenfinnes i emnets læringsmål, og må henge sammen med forkunnskapskravene. Et emne på masternivå kan inngå i en bachelorgrad, men ikke omvendt – emner på masternivå stiller store krav til fordypning.	
Studienivå	- BA (bachelornivå)
Type emne	- Obligatorisk emne på masterstudiet
Studierett	MAJUR og MAJUR-2
Forkunnskapskrav	
Ingen	
Emneansvarlig(e)	Anne Marie Frøseth og Knut Martin Tande ~~Knut Martin Tande~~
Undervisere	~~Knut Tande,~~

Kommentarer/utdyping

Emnets mål og innhold

Emnet tar sikte på å gi studentene en grunnleggende og god forståelse for de sentrale vilkårene for erstatning utenfor kontraktsforhold. De fleste vilkårene er utformet i rettspraksis, og bygger derfor på ulovfestet rett. Skadeerstatningsloven av 13. juni 1969 inneholder blant annet enkelte bestemmelser om utmåling og reduksjon av erstatningskravet. Tyngdepunktet i emnet er grunnvilkåret om ansvarsgrunnlag. Emnet handler **først og fremst** om hvordan man løser erstatningsrettslige spørsmål **i ulike roller** i det praktiske rettsliv. **Regler om ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng og forholdet til bevisskravet i saker for domstolen, vil bli utdypet og belyst i saker om pasientskadeerstatning.** Kjerneområdet for emnet vil være personskade.

Reglene om erstatning tar sitt utgangspunkt i at skaden blir hvor den rammer, med mindre det finnes et rettslig grunnlag for at andre skal erstatte skaden. Ansvarsgrunnlagene gir retningslinjer for når den påståtte skadevolderen skal bære et tap istedenfor den skadelidte. I emnet behandles også de to øvrige vilkårene for erstatning; årsakssammenheng og erstatningsmessig relevant skade.

Grunnvilkåret om årsakssammenheng innebærer et krav om at det må foreligge en faktisk årsakssammenheng mellom det ansvarsbetingende forhold og skaden. Den påståtte skadevolderen blir bare ansvarlig hvis den konkrete årsaksfaktoren er så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er rimelig å knytte ansvar til den. Ansvaret kan imidlertid falle bort om en skadefølge anses for upåregnelig og/eller fjern og avledet.

Vilkåret om at skaden må knytte seg til en interesse på skadelidtes hånd som er erstatningsrettslig vernet kommer sjelden på spissen ved personskade. Temaet har likevel de siste årene har fått mer oppmerksomhet generelt i erstatningsretten. Hvor skaden har ført til et økonomisk tap er vilkåret som hovedregel oppfylt, og loven hjemler erstatning for ikke-økonomisk tap i personskadesaker ved tappt livsutfoldelse og **i form av søm** oppreisning for tort og svie i alvorlige saker. Emnet omhandler også regler som kan føre til reduksjon av erstatningssummen. Hvis skadelidte har medvirket til skaden, vil erstatningsbeløpet kunne avkortes med hjemmel i en ulovfestet regel om skadelidtes medvirkning i skadeerstatningsloven § 5-1. Videre kan beløpet reduseres i særlige tilfeller med hjemmel i lempningsregelen i skadeerstatningsloven § 5-2 av hensyn til skadevolderen. Emnet tar sikte på å gi en oversikt over de sentrale prinsipper for utmåling av personskade.

Erstatningsretten er som mange andre fag utsatt for internasjonal og overnasjonal påvirkning. Det vil bli gitt en kort, generell oversikt over EU-rettens og EMK-rettens betydning for erstatningsretten, og særlig i relasjon til ikke-økonomisk skade, kombinert med en noe mer omfattende utdypning av EMK-rettens betydning i dette henseendet.

Det er et mål at studentene skal løse praktiske oppgaver ved aktiv bruk av lovtekst, forarbeider og spesielt sentrale høyesterettsdommer. Høyesterettsdommene er vil bli et viktig og nødvendig tilbygg til litteraturen på kurset. Dommer fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen vil også trekkes inn i undervisningen der de er særlig relevante.

Studentene vil under kurset kunne bygge på den innsikt de har oppnådd om bruk av rettspraksis i JUS212 Avtalerett. Det studentene lærer om EMK i JUS213 vil de kunne bygge på i senere studier av JUS221 Rettsstaten. Grunnleggende kunnskaper om ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng, og særlig skyldansvaret i erstatningsretten, er dessuten verdifulle utgangspunkter for senere studier av JUS341 Strafferett. Reglene om årsakssammenheng, prinsippene for utmåling og lemping utgjør også en bakgrunnsrett for studiet av JUS231 Obligasjonsrett på 3. studieår.

Læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskaper om grunnleggende regler og sammenhenger i erstatningsretten
- kan gjøre rede for viktige erstatningsrettslige begreper
- har forståelse og detaljerte kunnskaper innenfor emnene erstatningsrettslig relevant skade, ansvarsgrunnlag, adekvansreglene årsakssammenheng, betydningen av skadelidtes forhold (herunder skadelidtes medvirkning) og lempning.
- har praktisk anvendbar forståelse for og kunnskaper om øvrige emner innenfor lærestoffet; kravene til faktisk årsakssammenheng, utmåling, pasientskadeerstatning, erstatning for brudd på menneskerettigheter, forholdet mellom erstatning og trygde- og forsikringsdekning.
- har kunnskaper om hvordan personskadekrav løses i praksis, og komparative særtrekk ved den norske rettskulturen på personskadeerstatningsfeltet.

Ferdigheter

Studenten

- kan finne frem til, identifisere, systematisere og formulere erstatningsrettslige argumenter så vel muntlig som skriftlig.
- kan resonnerer seg frem til et selvstendig faglig forsvarlig standpunkt gjennom aktiv bruk av rettskilder, og særlig drøfte og avveie ulike høyesterettsdommers prejudikatsvirkninger og generelle overføringsverdi til nye saksforhold.
- kan arbeide i gruppe med andre og ta del i en akademisk diskusjon av praktiske erstatningsrettslige problemstillinger med teoretiske implikasjoner, herunder kommentere og evaluere andre studenters juridiske analyser og selv motta og gjøre bruk av slike kommentarer.
- strukturere og komponere innholdet i et partsinnlegg i en erstatningssak og fremføre dette i en prosedyre knyttet til alminnelige erstatningsrettslige regler eller pasientskadeerstatning.
- kan drøfte erstatningsrettslige spørsmål i et rettspolitisk perspektiv.
- kanne formulere synspunkter på hvordan norsk erstatningsrett kan brukes for å sikre at Norge overholder kravene etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, samt ta stilling til bruk av norsk erstatningsrett i relasjon til krav som følger av Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen.

Generell kompetanse

Studenten

- kan drøfte juridiske spørsmål som i høy grad må avgjøres på bakgrunn av rettspraksis og ulovfestede regler, og ha en metodisk forståelse for særlige argumentasjonsmåter som disse rettskildene forutsetter.
- kan drøfte og argumentere på en måte som fremhever og tar stilling til internasjonale rettskilders betydning for rettsområdet.
- har en oversikt over og forståelse for varianter av rettslig samspill mellom generelle lovfestede og ulovfestede regler og spesialregler.
- har oversikt over forholdet mellom de formelle reglene og hvordan et rettsfelt virker i praksis.
- har oversikt over særtrekk ved den norske rettskulturen.

Beskriv sammenhengen mellom læringsutbyttet, undervisningen og prøvingen.

Det er en nær sammenheng mellom forelesninger, digitale ressurser på emnet, arbeidsgrupper, storgrupper, obligatorisk kursoppgave og eksamen. Penum, forelesninger og oppgaver vil bli inndelt i tematiske bolker.

~~Fordypningen på spesialområder blir gjennomført etter gjennomgangen av de alminnelige reglene.~~

Forelesningene og digitale ressurser gir det første bidraget til de kunnskapskravene som er angitt i læringsutbyttet. Muntlig innsats i arbeids- og storgrupper, samt skriftlig innlevering av arbeidsoppgaver med tilhørende kommentering, bidrar til å etablere de skriftlige og muntlige ferdighetskravene i læringsutbyttet.

Den obligatoriske kursoppgaven representerer en analytisk fordypning gjennom aktiv bruk av rettskilder på både av kjente og ukjente spørsmål og bidrar til ytterligere utvikling av skriftlige ferdigheter innen faget.

Eksamen tilsvarer i stor grad den prøvingsformen som blir brukt i den obligatoriske kursoppgaven, men med noe mindre tilgang til kilder via Lovdata, og kan antas å ha en formativ effekt i tillegg til den summative effekten.

Emnet er det første kurset der studentene får karakteren A-F på ny studieordning. Det vil bli tilrettelagt for at studentene får en gradvis forståelse av hvilke krav som stilles til de ulike nivåene, men på en måte som ikke tar oppmerksomheten fra læringen på kurset for øvrig. Et virkemiddel i undervisningen kan være å presentere studentene for analyser knyttet til konkret problemløsning særlig på A og B nivået, og gjerne med eksempler fra tidligere anonymiserte eksamensbesvarelser. Den emneansvarlige og andre undervisere skal gi en konkret forklaring på hva de ulike kvalitetene i analysen er.

Den generelle kompetansen i dette faget gir et tilbygg til den kompetansen som skjer gjennom studieprogrammet i sin helhet.

Litteratur

~~Hovedlitteratur for emnet er obligatorisk felt; de andre er valgfrie. Normen er 30–60 sider pr. studiepoeng.~~

~~SU uttalte i sak 3/16-2: «SU ber om at det vurderes å ta med i emnemalen et vilkår om at hovedlitteratur ikke kan vedtas før den foreligger tilgjengelig i salg eller på annen måte.»~~

~~Informasjon om Litteraturkiesken, kompendier m.m. finner du her: <https://www.uib.no/student/91985/kompendiene-er-n%C3%A5-digitale>~~

Hovedlitteratur

(Hovedbok) Nygaard, Skade og ansvar, 2007:

Kap. 1 Innledning og legislative hensyn s. 3-23.

Internasjonal påvirkning s. 24-26.

Forholdet til trygd og forsikring s. 31-55.

Kap. 3 Skadevilkåret s. 59-71.

Oppreisning s. 164-171.

Kap. 4 Personlig skyldansvar s. 172-219.

Ulovfestet objektivt ansvar s. 253-283.

Kap. 5 Adekvans/ Rettslig avgrensning i årsakssammenhengen s. 352-371.

Kap. 6 Skadelidtes medvirkning s. 385-391.

Lemping s. 400-411.

Hagstrøm/Stenvik, Erstatningsrett, 2019:

Kap. 6 Ansvar for andres skadeforvoldelse/arbeidsgiveransvar s. 229-252.

Kap. 8 Faktisk årsakssammenheng, typetilfeller s. 384-392, 399-412.

Kap. 10 Adekvanskriteriene ved psykisk skade s. 467-473.

Kap. 12 Utmåling generelt s. 540-547, 551-554, 558-~~586 (frem til punkt 12.8)~~567.

Særemne:

Kap. 7 Pasientskade s. 358-372.

Kjelland , Erstatningsrett, 20~~24~~19:

Kapittel 3.3 Ansvar ved brudd på menneskerettighetene, s. 4~~56-60~~59(frem til punkt 3.4).

Morten Nadim, «Forskning på personskadeerstatning i praksis», Tidsskrift for erstatningsrett, forsikrings og trygderett, 2015 s. 82-101.

~~Ken Oliphant, «Cultures of tort law in Europe, Journal of European Tort Law», 2012 s. 147-157.~~

Undervisningssted	- UiB
Undervisningssemester	- Vår
Undervisningsspråk	Norsk
Undervisningsformer og -metoder	
Undervisningsopplegget legger vekt på aktiv deltakelse fra studentene. Det vil bli tilrettelagt for aktiv forberedelse til alle undervisningsaktivitetene gjennom veiledning og ulike hjelpemidler i MittUiB.	
En stor del av oppgavene vil bestå i praktisk problemløsning basert på praktikumsoppgaver, der drøftelsene foretas ut fra et domstolsperspektiv. Særlig på storgruppene skal det imidlertid også anvendes andre oppgavetyper, slik at studentene får erfaring med <u>å formulere partsperspektivet i</u> prosedyre <u>eller gjennomøge</u> rådgivning.	
Studentene blir lært opp til aktivt å bruke ulike kilder og Lovdata i sin analyse av dommer, på en måte som øker ferdighetene knyttet til skriftlig analyse i samsvar med læringsutbyttet.	
Emnet har obligatorisk oppgave	- Ja
Hvor lang er skriveperioden for den obligatoriske oppgaven?	Det vanlige er <u>3 ½</u> ~~fire~~ <u>virke</u> dager.
Andre obligatoriske undervisningsaktiviteter	
Andre obligatoriske aktiviteter er de vanlige på andre studieår i studieprogrammet: Arbeids- og storgrupper og innlevering av arbeidsgruppeoppgaver. <u>Det skal ikke brukes KI-verktøy under arbeidet med skriftlige arbeidsgruppeoppgaver, som leveres for kommentering og vurdering. Det samme gjelder under arbeidet med obligatorisk oppgave.</u>	
Vurdering	
Vurderingsformen(e) må henge sammen med undervisningen og det generelle læringsutbyttet.	
Vurderingssemester	- Vår - Kontinuasjoneksamen i august
Vurderingsform(er)	- Skoleeksamen, 6 timer

Begrunnelse for vurderingsform

Som tidligere angitt bruker studentene Lovdata underveis i undervisningen på emnet og på eksamen på en måte som bidrar til å utvikle ferdigheter knyttet til skriftlig analyse.

Siden det til dels er den samme arbeidsform som brukes i forbindelse med arbeids- og storgruppeoppgaver, samt obligatorisk kursoppgave, virker eksamen og kursoppgavene sammen til å oppfylle læringsutbyttet i dette henseendet.

Språk eksamensoppgave	Norsk
Språk eksamensbesvarelse	Norsk eller annet skandinavisk språk.
Karakterskala	A-F

Hjelpemidler til eksamen

Det er ingen ekstra hjelpemidler ut over Lovdata, ~~som jeg antar vil være den vanlige ordningen for eksamen i den nye studieordningen.~~

Programansvarlig

Studieutvalget har programansvaret for fakultetets studietilbud. Studieutvalget er delegert det koordinerende og overordnede ansvaret for fakultetets studietilbud. (Reglement for Det juridiske fakultet, § 9 pkt. 1.)

Evaluering av emnet

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

Emnebeskrivelsen er utarbeidet av Anne Marie Frøseth og Knut Tande

E-post anne.froseth@uib.no; knut.tande@uib.no

E-post anne.froseth@uib.no; knut.tande@uib.no

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 71/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Forslag til SU om retningslinjer for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav - JUS399 Masteroppgave

---

1. Innleiande om arbeidskravet

Fakultetsstyret vedtok i sak [60/23](#) at det f.o.m. studieåret 2025/2026 skulle innførast «plikt til å motta veiledning ...» på JUS399. Vedtaket er følgt opp i [gjeldande emneskildring for JUS399](#), vedtatt av SU i sak [16/24](#), med framskynda innføring av mottatt rettleiing som arbeidskrav. Med verknad f.o.m. hausten 2024 er det såleis inkludert som eit læringsmål (under generell kompetanse) at studenten etter gjennomført masteroppgåve skal «kunne ta imot tilbakemeldingar på eige arbeid og nyttiggjere seg slike tilbakemeldingar». Vidare er det følgjande inntatt under «obligatorisk undervisningsaktivitet»:

«Skriving under rettleiing

Sensur av masteroppgåva føreset at oppgåva er skriven under rettleiing. Det å ta imot rettleiing er såleis eit obligatorisk arbeidskrav. Arbeidskravet er ikkje oppfylt dersom studenten ikkje har tatt kontakt med rettleiaren eller vore utilgjengeleg for rettleiaren, har latt vere å oversende tekst til rettleiaren eller på anna grunnlag må reknast for ikkje å ha tatt imot rettleiing. At studenten har vald ikkje å følgje rettleiaren sine faglege råd, inneber ikkje at rettleiing ikkje er tatt imot.

Rettleiinga skal avgrensast til eitt semester, med mindre noko anna er særskilt avtalt, eller det er særlege grunnar til at arbeidet med masteroppgåva har tatt lengre tid.»

I [notatet til sak 60/23](#) (s. 13) blei forslaget om plikt til å ta imot rettleiing, kommentert slik:

«Veiledningen er ikke bare en rett for studentene; UiB-forskriften krever at enmasteroppgave skal være 'utarbeidd under rettleiing' og evnen til å ta imot og gjøre seg nytte av tilbakemeldinger fra en fagfelle må anses som en del av læringsutbyttet på JUS399 (og på MAJUR som helhet). En ordning hvor det i prinsippet er mulig å avstå fra veiledning er heller ikke akseptabel i lys av de utfordringer som ChatGPT og liknende KI-verktøy byr på. En masteroppgave skal bli til i et samspill mellom student og veileder, fra prosjektnotat via ulike utkast og frem til ferdig oppgave. (...) Samtidig er det viktig å finne en enkel løsning både for veiledere og administrasjon. Noen detaljert rapport fra veileder kan ikke være påkrevd. Det bør holde at det sendes ut en epost til veileder et stykke ut i skriveperioden, med en lenke til et spørsmål om studenten har tatt kontakt eller ikke, og med et oppfølgingsregime for de forhåpentligvis få tilfeller hvor svaret på dette er nei. Og så en tilsvarende epost noen uker før innlevering, hvor veileder bekrefter at studenten har sendt inn utkast minst to ganger i løpet av semesteret og vist evne og vilje til å nyttiggjøre seg veiledningen.»

2. Praktisk/administrativ oppfølging og erfaringar frå hausten 2024

Hausten 2024 har administrasjonen av arbeidskravet blitt lagt opp slik:

- 21. oktober: Rettleiaren melder inn om arbeidskravet er oppfylt eller ikkje gjennom elektronisk skjema.
- Studentar som ikkje har oppfylt arbeidskravet den 21. oktober får e-post frå administrasjonen med informasjon om at 10. november utgjer siste frist for godkjenning.
- Rettleiaren melder ifrå til administrasjonen om arbeidskravet er oppfylt eller ikkje per 10. november (gjeld berre studentar som ikkje fekk godkjenning allereie 21. oktober).

Informasjon om innføringa av plikt til å ta imot rettleiing blei gitt per e-post til eksterne rettleiarar i standard rettleiarførespurnad (sommaren 2024). I e-post med stadfesting av rettleiaroppdrag (medio august), som går til alle rettleiarane, blei det igjen vist til dette arbeidskravet og opplyst at «i løpet av semesteret vil du bli bedt om å bekrefte at studenten har tatt imot veiledning». Medio oktober fekk rettleiarane ny e-post med tilvising til arbeidskravet, og gjentakning av at «du som veileder må bekrefte at kravet er oppfylt for at studenten skal få levere masteroppgaven i desember». Vidare blei det følgjande opplyst:

«Vi ønsker nå å vite om studenten(e) du veileder har oppfylt dette kravet. Vi ber om at du gir tilbakemelding på om arbeidskravet er godkjent (eventuelt ikke godkjent) i vårt [elektroniske godkjenningsskjema](#). Du må sende inn ett skjema for hver student du veileder. Fristen er **21. oktober**.

Ved ikke godkjent arbeidskrav

Studenter som ikke har oppfylt kravet nå i første omgang, innen 21. oktober, vil bli fulgt opp av oss og gitt følgende informasjon: Studenten må benytte seg av veiledning innen 10. november, som også er studentenes frist for å bekrefte til UiB at de skal levere masteroppgaven inneværende semester. Hvis plikten til å motta veiledning ikke er godkjent innen 10. november, får studenten ikke levere masteroppgaven i desember. Studenten må da søke fakultetet om å få overført påmelding i masteroppgavekurset til våren 2025, med innleveringsfrist 12. mai. Veileder vil bli kontaktet for å avklare om hen har mulighet til å fortsette med veiledningsoppdraget.»

Den nærmare omtalen av arbeidskravet i emneskildringa er gjort kjent for rettleiarane i dei nemnte e-postane, gjennom sitat eller lenke til emneskildringa. Det er ikkje formidla retningslinjer for den konkrete vurderinga av om arbeidskravet kan reknast som oppfylt. I e-posten som blei sendt ut medio oktober blei rettleiarane oppfordra til å ta kontakt med den emneansvarlege dersom ein var usikker på om kravet er oppfylt.

Hausten 2024 var det om lag fem rettleiarar som konfererte med den emneansvarlege, men underskrivne har mottatt uformelle signal om at ein del studentar fekk godkjent arbeidskravet under sterk tvil. Erfaringa frå inneverande semester er elles:

- 11 studenter fekk ikkje godkjent arbeidskravet innan ordinær frist (21. oktober).
- Av desse var det to studentar som bestemte seg for å utsette innlevering til vårsemesteret og to studentar som heller ikkje innan utsett frist (10. november) fekk godkjent arbeidskravet.
- Etter 21. oktober mangla administrasjonen tilbakemelding fra 27 rettleiarar. Desse blei følgd opp på e-post og dei fleste gav då eit raskt svar.

Det er behov for å gi rettleiarane nokre fleire haldepunkt for den faglege vurderinga av om arbeidskravet er oppfylt. Basert på erfaringane frå hausten 2024 vil det også bli formidla enda tidlegare og tydelegare at rettleiarane må melde inn om arbeidskravet er oppfylt i elektronisk skjema og innan ein oppgitt frist. Våren 2025 vil fristen vere 20. mars, med 10. april som utsett frist. Endeleg vil det bli tydeleggjort korleis rettleiaren bør gå fram i tilfelle der arbeidskravet ikkje

er oppfylt innan den ordinære fristen. Manglande godkjenning ved den siste fristen, skal ikkje komme som ei overrasking på ein normalt merksam student.

3. Forslag til retningslinjer for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav

1. Rettleiaren skal melde ifrå om arbeidskravet er oppfylt eller ikkje innan ordinær frist (21. oktober om hausten og 20. mars om våren), ved bruk av elektronisk skjema.
2. Ved vurderinga av om arbeidskravet er oppfylt innan ordinær frist, må rettleiaren ta omsyn til at dette er relativt tidleg i skriveprosessen. Minstekravet er (i) at det er gjennomført oppstartssamtale og (ii) at studenten har levert tekst. Ein disposisjon med informasjon om planlagt innhald i dei ulike delane av oppgåva er ikkje tilstrekkeleg. Vidare må teksten innehalde meir enn det som gjekk fram av prosjektnotatet. I vurderinga kan rettleiaren også legge vekt på om den leverte teksten står fram som klart KI-generert.
3. Minstekravet om levert tekst inneber at rettleiaren og studenten under oppstartssamtalen, bør gjere avtale om når første utkast skal leverast.
4. Dersom arbeidskravet ikkje blir godkjent innan ordinær frist, skal studenten snarast mogleg ta kontakt med rettleiaren og i samråd med rettleiaren få lagt ein plan for korleis studenten kan få godkjent arbeidskravet innan utsett frist (10. november om hausten og 10. april om våren).
5. Ved vurderinga av om arbeidskravet er oppfylt innan utsett frist, må rettleiaren ta omsyn til at studenten nå skal ha kome lenger i arbeidsprosessen. Krava til levert tekst og kontakt med rettleiaren er derfor høgare. Minstekravet er (i) at det er gjennomført oppstartssamtale, (ii) at studenten har levert tekst som viser at studenten har kome godt i gong med å skrive ut drøftingar og (iii) at studenten har fått tilbakemelding på levert tekst.
6. Ovanståande inneber at ein plan retta mot å få godkjent arbeidskravet ved utsett frist, må ta høgde for at rettleiaren skal ha tid til å gå gjennom og gi tilbakemelding på levert tekst innan fristen. Dersom studenten ikkje leverer til avtalt tidspunkt, men før utsett frist for godkjenning, må rettleiaren vurdere om det likevel er mogleg å lese og gi tilbakemelding på teksten før fristen går ut. Studentar som ikkje leverer til avtalt tid, kan ikkje forvente ei slik form for særskilt tilrettelegging.
7. For studentar som ikkje får godkjent arbeidskravet innan ordinær frist, vil administrasjonen sende e-post til rettleiaren etter at utsett frist er gått ut, og be om tilbakemelding på om arbeidskravet nå er godkjent eller ikkje. Rettleiaren kan også på eige initiativ sende slik info til masteroppgave.jurfa@uib.no.
8. Studentar som ikkje har oppfylt arbeidskravet innan utsett frist, må søkje fakultetet om å få overført påmeldinga til påfølgjande semester. Rettleiaren vil då få spørsmål om ein er villig til å halde fram som rettleiar på prosjektet. I motsett fall vil studenten få tildelt ny rettleiar, med fråtrekk for rettleiingstimane som allereie er brukt.

15.11.2024

Maria Veia Lund, emneansvarleg JUS399

Forslag til vedtak:

Retningslinjer for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav vert vedteken.

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 72/24
Møtedato: 20.11.2024
Journalnummer: 2024/236

Endring av emnebeskrivelse - JUS397 Masteroppgave (forskerlinje)

Bakgrunn

Som ledd i reformen av femte studieår er det besluttet å legge frem forslag om nedlegging av JUS396 Masteroppgave samt endre på opplegget i JUS397 Masteroppgave (forskerlinje).

Endringen medfører at JUS397 skal ivareta de studentene som tidligere har valgt JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) fordi de påbegynner arbeidet i vårsemesteret eller fordi de har fått tildelt helårs skriveplass i nasjonale institusjoner som Stortinget og Høyesterett.

For å ivareta studenter som ønsker å påbegynne arbeidet i vårsemesteret, innføres det supplerende opptak på JUS397 på vårsemesteret.

For studenter med ekstern skriveplass i nasjonale institusjoner som Stortinget og Høyesterett åpnes det for særskilte tilpasninger i undervisningsopplegget.

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen endres i tråd med forslaget fra de emneansvarlige.

19.11.2024
ANNNI/HAF

Vedlegg: Emnebeskrivelse

Masteroppgåve (70 sp) forskarline

Mål og innhald

Føremålet med emnet forskarlinja er å

- tilby studentane eit studium på eit høgare akademisk nivå som minskar avstanden mellom profesjonsstudiet og praksis, samt hevar kunnskapsnivået om rettssystemet og det praktiske rettslivet for øvrig.
- verke til at studentane tileignar seg kunnskap om ulike metodetilnærmingar innanfor rettsvitenskapen, og at dei på ein slik bakgrunn kan gjera eit informert val av metode til handtering av eige kjeldemateriale.
- utdanna studentar med ei viss forskingserfaring som kan nyttiggjera seg denne med tanke på problemløysing i det praktiske rettslivet
- identifisera og utvikla studentar med eit forskartalent og -interesse med tanke på rekruttering til PhD-programmet
- utdanna studentar med ei viss forskingserfaring som kan nyttiggjera seg denne med tanke på problemløysing i det praktiske rettslivet
- tilby studentane eit studium på eit høgare akademisk nivå som minskar avstanden mellom profesjonsstudiet og praksis, samt heva kunnskapsnivået i rettssystemet og det praktiske rettslivet for øvrig.
- gjera dei juridiske kandidatane betre i stand til å utfordra etablert kunnskap og praksis på fagområdet, slik at dei er førebudd på å bidra til innovasjon i academia og i praksis.
- verke til at studentane tileignar seg kunnskap om ulike metodetilnærmingar innanfor rettsvitenskapen, og at dei på ein slik bakgrunn kan gjera eit informert val av metode til handtering av eige kjeldemateriale.

Læringsutbyte

Etter kurset skal studentane ha fått inngående kunnskap om og forståing av sitt fagfelt.

Dei skal kunne handtera eit stort kjeldemateriale, identifisere komplekse problemstillingar og nytta juridisk metode på ein sjølvstendig og systematisk måte.

Gjennom å presentera eige prosjekt og diskutera eige og andre sine prosjekt, samt vitenskaplege tekstar, skal studentane ha fått generell kompetanse i å delta i kompleks juridisk og vitenskapleg diskusjon.

Fulltid/deltid

Fulltid

Studiepoeng, omfang

70 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

Master

Undervisningssemester

Haust og vår.

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet, UiB

Krav til forkunnskapar

- Bestått alle emne dei fire første åra av masterstudiet i rettsvitenskap.
- Høgt fagleg nivå, svarande til det som vert stilt for opptak til PhD-programmet.
- Prosjektskisse (krav og retningslinjer er tilgjengelige på nettsida til emnet)

CV skal leggjast ved søknad, slik at andre aspekt ved søkjar og prosjektet kan vurderast.

Tilrådde forkunnskapar

Ingen

Krav til studierett

MAJUR eller MAJUR-2.

Inntil 15 studentar. Hovudopptaket er kvar haust, med supplerande opptak i vårsemesteret. Søknadsfrist for hovudopptaket er fredag i veke 15. Søknadsfrist for supplerande opptak er fredag i veke 44.

For studentar med heilårs skriveplass i nasjonale institusjonar som Stortinget og Høgsterett, kan gjennomføringa av einkilde undervisningsaktivitetar tilpassast individuelt, men fleire undervisningsaktivitetar krev fysisk oppmøte.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

For å sikra at studentane har tilstrekkeleg kunnskap til å skriva stor masteroppgåve i tråd med læringsutbyttet er følgjande undervisningsaktivitetar gjort obligatorisk:

1. Seminar

Det vert gjennom heile året arrangert inntil ~~2010~~ seminar [timer](#) totalt, men slik at berre ~~10~~ [fem](#) av desse er obligatoriske for kvar student.

2. David Doublet-seminar (tidspunkt fastsett av fakultetet):

Før seminaret leverer studentane eit utdrag av masteroppgåva i tråd med informasjon frå fakultetet om deltaking på David Doublet-seminaret. Studentane deltar på programmet for David Doublet-seminaret slik det vert fastsett av fakultetet.

3. Tekstkvalitetskurs

Kurset startar med 2 timar førelesing om tekstkvalitet. Studentane skal deretter levere tekst på maksimalt 15 sider frå masteroppgåva. Tekstane blir diskutert i smågrupper under leiing av [av](#)-ein fagperson på

doktorgradsnivå.

4. Rettsvitskaplig metode og akademisk skriving

Studentane får metodisk opplæring i eit samarbeid med doktorgradsprogrammet, gjennom ein kombinasjon av tre førelesingar om metodiske tema à to timar, etterfølgt av tre diskusjonsmøte à to timar om dei same tema, der studentane blir delt opp i mindre diskusjonsgrupper under leiing av ein ph.d.-kandidat og/eller ein annan vitskapeleg ansatt. Kvar av studentane må førebu eit innlegg på 10 minutt til eit av diskusjonsmøta.

5. Forskargruppepresentasjon (tidspunktet fastsett av emneansvarleg i samråd med vegledar og forskargruppeleiar)

Studentane skal presentera prosjektet sitt for forskargruppa dei er knytt til. Dei skal før presentasjonen levera eit utdrag av masteroppgåva på opp til 20 sider, som vert lest av ein eller fleire utvalde forskargruppemedlemmar. Studentane skal også sende utdraget til heile forskargruppa.

6. Internasjonalt workshop

The topic of the [worskhopseminar](#) is the presentation of a project to an international audience and the challenges we as academics meet when we want to communicate our projects to colleagues from other legal cultures.

Før workshopen skal kvar student levera eit utdrag på 3-5 sider frå masteroppgåva på engelsk, som blir distribuert til andre studentar og lese som førebuing til seminaret. På workshopen skal oppgåva presenterast i 10 minutt for dei andre studentane, samt ein fagperson med omfattande internasjonal erfaring, før den vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen.

7. Sluttseminar

Før sluttseminaret skal studenten levere masteroppgåva, med særleg vekt på eit utdrag på opp til 20 sider, til ein fagperson med kompetanse på doktorgradsnivå. På seminaret presenterer studenten masteroppgåva og utdraget, og fagpersonen kommenterer utdraget og heilskapen i masteroppgåva. Seminaret skal fungera som ei kvalitetssikring før ferdigstilling av [masteroppgåvaavhandling](#) for innlevering.

8. 30 timar rettleiing

Andre undervisningsaktivitetar vert tilbudd, men er ikkje obligatoriske.

Emneansvarleg kan gje meir informasjon om programmet for eit studieår.

Vurderingsformer

Masteroppgåve på maksimalt 37 500 ord.

Innleveringsfrist: fredag i uke 25 [for hovedopptaket](#). [Fredag i uke 50 for suppleringsopptaket](#).

- Fot- og sluttnoter skal reknas med. Forord, forside, innholdsforteikning, registre, litteraturliste og vedlegg reknast ikkje med.
- Oppgåve som overskrid ordgrensa vert ikkje sensurert.
- Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å levere oppgåve, og inngår difor i sertifiseringsgrunnlaget.
- Metodekunnskapen som studentane skal ha tileigna seg vert vurdert som del av vurderinga av masteravhandlinga

- Masteroppgåva kan skrivast på norsk eller engelsk.

Karakterskala

A til E for bestått og F for ikkje bestått.

Vurderingssemester

Haust og vår.

Hjelpemiddel til eksamen

Ikke aktuelt for emnet

Emneansvarleg

Professor Synne Sæther Mæhle og førsteamanuensis Knut Høivik.

Administrativt ansvarleg

Det juridiske fakultet, studieadministrasjonen.